

zelena dežela

Glasilno Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije

št. 97, maj 2011

stran

4

Pogovor z dr. Tatjano Zagorc
Zdaj imamo izhodišče za
promocijo

stran

11

Aktualno
Vsaj 30 milijonov evrov
letno kmetje izpustimo
iz rok – zakaj?

stran

6

Tema meseca: Večja gospodarska
vrednost gozdov
Kljub krizi visoka sečnja in
stabilen odkup

stran

25

Pravni nasveti
Pravice in obveznosti
nosilca KMG pri
izvajanju kontrole

Zbornica je še zadnja opora kmetstvu!

» PROF. DR. FRANC ZAGOŽEN

Pred enajstimi leti je maja v Ljubljani potekala ustanovna seja sveta Kmetijske gozdarske zbornice Slovenije. Pot do njene ustanovitve je bila vse prej kot lahka. Medtem ko so se že konec osemdesetih in v začetku devetdesetih let pripravljali novi zakoni za delovanje ostalih zbornic, se je priprava zakona, ki bi dal temelje kmetijski zbornici, vlekla več kot desetletje. Že to je kazalo na dejstvo, da bo ta ustanova marsikomu trn v peti.

Slovenska kmečka zveza je že ob svoji ustanovitvi zahtevala postavitev kmetijske zbornice, a so takratne oblasti pobudo takoj zavrnile. Tudi po osamosvojitvi nismo dočakali pričakovane podpore. Po dvanajstih letih pa smo kmetje končno dobili interesnega zastopnika – prvič po več desetletjih.

Od takrat do danes se občasno pojavljajo težnje po ukinitvi Kmetijske gozdarske zbornice Slovenije oziroma po spremembi obveznega članstva v prostovoljno, kar pa je dejansko isto. V primeru prostovoljnega članstva zbornice le-ta ne bi več imela javnopravnega značaja in bi to pomenilo njen konec.

Kmetijsko zbornico bi morala oblast bolj upoštevati, mnenje KGZS bi moralo biti obvezno pri pripravi zakonskih aktov in zavezujoče. Tega pa očitno nobena oblast do zdaj ni res želela. Danes je videti, da našo stanovsko zbornico bolj upoštevajo v Bruslju kot doma. Kmetje v slovenskem Ekonomsko-socialnem svetu še nimamo zastopnika; v Evropskem ekonomsko-socialnem odboru pa! Torej nas kmetov v Sloveniji ne vidijo kot socialne partnerje.

V slovenski politiki, pogosto pa tudi v birokraciji, še vedno prevladuje negativen ali celo sovražen odnos do kmetstva. Ob pomoči nekaterih medijev pričrjujejo javnost, da KGZS ni potrebna, da dejansko predstavlja škodo, je zajedavec kmetov in kmetijstva. In kmetje bi morali bolj kot kdaj koli prej zbornico podpreti, obenem pa od nje zahtevati več! Zbornične volitve bi morali vzeti bolj resno, bolj množično bi se jih morali udeležiti, predlagati bi morali sposobne kandidate in preko njih zahtevati dobro stanovsko zastopanje. Če bi politiki videli, da kmetje stojijo za svojo interesno zastopnico, bi zbornico pustili pri miru. Tako pa na račun posameznikov, ki zaradi lastnih koristi ščuvajo kmete proti zbornici, lahko ribarijo v kalnem. Čeprav imamo že dvajset let svojo državo, se odnos oblasti do kmetov in kmetijstva ni spremenil. In se tudi ni mogel, saj so na oblasti ves čas le različne frakcije tiste oblasti, ki je bila pred dvajsetimi leti. In številni mediji, ki pomembno oblikujejo javno mnenje, so ves čas na isti strani – proti kmetstvu. V politiki je le še Slovenska ljudska stranka tista, ki brani KGZS, ker se zaveda, kam bo peljala njena ukinitiv.

Kmetje, ki mislijo, da je obvezno članstvo v kmetijski zbornici potrebno ukiniti, se ne zavedajo njenega pomena! Žal se je tudi tu izkazala moč ljudi, ki nimajo dobrih namenov, pa so vselej kar čudežno uspešni in celo ugledni. Če jim bodo kmetje verjeli, bodo napravili zadnjo možnost, ostali bodo sami proti ne le ravnodušni, pač pa pogosto tudi sovražni birokraciji. Ne bo več zastopnika, ki bi opozarjal na težave vseh skupaj. Sicer bodo privarčevali znesek letne zbornične članarine, a zelo hitro bo ta prihranek izgubljen v večkratno višjih dajatvah, saj ne bo nikogar, ki bi jih zaščitil! Priča smo absurdu izjemnih razsežnosti: politiki želijo KGZS ukiniti, saj jim je v napa, ker ščiti interese kmetstva, kmetje pa jim pri tem pomagajo!

Če zdaj ne bomo ubranili naše stanovske zbornice, jo bomo izgubili za vedno. Nikoli več je ne bo! Izgubili bomo zadnjo oporo, ki jo še imamo! To je naša zadnja možnost! Če ne želimo ostati v vlogi tlačanov, moramo naslednje volitve bolj resno jemati. Tam so možnosti za izboljšanje delovanja KGZS. Izvolimo sposobne svetnike, zastopnike naših interesov, in zahtevamo od njih, da dobro delajo!

IZ VSEBINE

NOVICE

Milan Zver obiskal KGZS.....	3
Mercator v hrvaški lasti?	3

POGOVOR Z DR. TATJANO ZAGORC

Zdaj imamo izhodišče za promocijo.....	4
--	---

TEMA MESECA – VEČJA GOSPODARSKA VREDNOST GOZDOV

Kljub krizi velika sečnja in stabilen odkup	6
Škoda od divjadi tudi v gozdovih	7
Bolje izkoristiti lesne potencialne naših gozdov	7
Lesna biomasa za sodoben, udoben in ekološki način ogrevanja.....	10

AKTUALNO

Vsaj 30 milijonov evrov letno kmetje izpustimo iz rok - zakaj?	11
Prenova Skupne kmetijske politike	14
Jubilej kmetijske šole na Gorenjskem	19
Druženje hrane in vina na Jožefovem sejmu	19
Velikonočno obarvano Podeželje v mestu	20
»Ali je gozd lahko rešitev za ohranitev hribovskih kmetij?«	20
Začetek kasaške sezone	21

EKOLOŠKO KMETOVANJE

Biodinamika.....	22
------------------	----

NAVZKRIŽNA SKLADNOST

KOP in navzkrižna skladnost v 2011	24
--	----

PRAVNI NASVETI

Pravice in obveznosti nosilca KMG pri izvajanju kontrole ...	25
--	----

MEDNARODNA DEJAVNOST

Iz dela Evropskega ekonomsko-socialnega odbora.....	26
Evropski projekt za zmanjševanje porabe goriva v kmetijstvu	28

DELO ORGANOV KGZS

Skupni cilj je povečati ekološko pridelavo hrane	29
Predstavniki KGZS v svetu Triglavskega narodnega parka ..	29
Program KGZS prilagojen novim razmeram	29

Zelena dežela je glasilo Kmetijske gozdarske zbornice Slovenije. Naslov: Celovška 135, 1000 Ljubljana, tel.: 01/ 513 66 00, faks: 01/ 513 66 50, zelena.dezela@kgzs.si
 Uredniški odbor: Andrej Kermavnar (predsednik), Ema Zadel (podpredsednica), Vlado Avguštin, Jože Benec, Bogdana Brilj, Jožef Cigan, Marjana Cvirn, Maks Ipavec, Anita Jakuš, dr. Stane Klemenčič, Jože Meolič, Alojz Pori, Jernej Redek in Darinka Sebenik
 Odgovorna urednica: mag. Tatjana Čop, tel.: 01/513 66 40, 041/366 506
 Grafično oblikovanje, prelom in izvedba: Andrej Lombar
 Naslovnica: foto: Urška Senčar Hočevar
 Jezikovni pregled: Marjana Cvirn. Tisk: DELO, d.d.
 Oglasno trženje: bjm.natalija@siol.net, tel.: 01 513 08 30, GSM: 031 668 626.
 Naklada: 92.000 izvodov. Cena: 0,41 €. Časopis je za člane KGZS brezplačen.

Milan Zver obiskal KGZS

Predsednik Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije (KGZS) Ciril Smrkolj je sredi aprila na Zborničnem uradu v Ljubljani gostil evropskega poslanca in slovenskega predstavnika v Odboru za kmetijstvo pri Evropskem parlamentu dr. Milana Zvera.

Ciril Smrkolj in dr. Milan Zver sta med drugim spregovorila tudi o prihodnosti skupne kmetijske politike po letu 2013. Smrkolj je izrazil zaskrbljenost nad javno-finančnim primanjkljajem državne blagajne, saj naj bi določena sredstva iz ukrepov skupne kmetijske politike (SKP) po letu 2013 zagotovila država članica sama. Smrkolj je pohvalil dobro sodelovanje med KGZS, avstrijsko koroško kmetijsko zbornico in zamejskimi Slovenci v Trstu. Oba sta se strinjala, da je povezovanje s sosednjimi državami in oblikovanje ter zagovarjanje skupnih stališč o SKP nujno. Dr. Zver je predlagal skupno srečanje predstavnikov KGZS, kmetijske zbornice z avstrijske Koroške, avstrijske poslanke in predstavnice Odbora za kmetijstvo pri Evropskem parlamentu in zamejcev v Italiji. Smrkolj je dr. Zveru predlagal, da se v Evropskem parlamentu zavzame za ohranitev organiziranosti kmetov znotraj nevladnih organizacij, saj je vloga tovrstnih organizacij pri uveljavljanju interesov kmetov zelo pomembna.

» JERICA POTOČNIK

Mercator v hrvaški lasti?

Morebitni nakup Mercatorja s strani Agrokorja bi lahko imel za slovenske kmete in slovensko živilsko-predelovalno industrijo usodne posledice.

V Kmetijsko gozdarski zbornice Slovenije smo zaskrbljeni zaradi napovedi o verjetni prodaji manjšinskega, v nadaljevanju pa tudi večinskega deleža Mercatorja tujemu kupcu. Mercator je kot daleč največji slovenski trgovec izjemnega pomena z vidika možnosti dolgoročne stabilne prodaje slovenskih kmetijskih pridelkov in proizvodov. Dodaten razlog za zaskrbljenost je verjetnost, da bo kupec Mercatorja ravno Agrokor, ki ima poleg trgovske dejavnosti v lasti tudi pomemben del hrvaške živilsko-predelovalne industrije in gospodari s hrvaškimi državnimi kmetijskimi zemljišči, na katerih se ukvarjajo s primarno kmetijsko pridelavo. To pomeni, da obstaja velika nevarnost, da bodo po nakupu Mercatorja z njegovih polic prej ali slej Agrokorjevi lastni proizvodi izrinili slovensko mleko in mlečne izdelke, meso in mesne izdelke ter druge kmetijske pridelke in izdelke slovenske živilske industrije.

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije opozarja, da bi zaradi omenjenih razlogov morebitni nakup Mercatorja s strani Agrokorja lahko za slovenske kmete, kmetijstvo in živilsko-predelovalno industrijo imel usodne posledice in bi se pod vprašaj postavil obstoj več tisoč kmetij, pa tudi nekaterih mlekarn in drugih živilsko-predelovalnih obratov. V Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije ocenjujemo, da si Slovenija ne sme privoščiti ponovitve primera prodaje Sladkorne tovarne Ormož, a z mnogo usodnejšimi posledicami.

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije zato poziva Vlado Republike Slovenije, da z vzvodi, ki jih ima na razpolago s posrednim lastništvom Mercatorja, zagotovi, da Mercator ostane v slovenskih rokah.

POZOR! Zaradi skrajšanega rednega roka za oddajo zbirnih vlog za leto 2011 (do 6. maja) pozivamo vlagatelje, da se z vašim kmetijskim svetovalcem čim prej dogovorite za termin izpolnjevanja vaše vloge.

Sodelujmo na volitvah v skupščino zastopnikov članov Vzajemne

Tudikrat se je Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije odločila sodelovati na volitvah v skupščino zastopnikov članov Vzajemne zdravstvene zavarovalnice. Tokratne volitve so najpomembnejše do sedaj, ker bodo izvolile zastopnike v najvišji organ – to je skupščino Vzajemne zdravstvene zavarovalnice.

Ker je veliko članov Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije tudi članov Vzajemne, je prav, da dejavno pristopimo k volitvam in omogočimo tudi našim članom enakovredno zastopanje interesov v skupščini te zdravstvene zavarovalnice. V ta namen smo skrbno

sestavili listo naših kandidatov po starostnih skupinah in vas s tem dopisom prosimo za sodelovanje ter podpis podpore.

Glas podpore lahko oddate tako, da se tako vi kot vaši družinski člani (v kolikor ste člani Vzajemne) oglasite na vašem kmetijsko-gozdarskem zavodu oziroma pri vašem kmetijskem svetovalcu, kjer lahko s podpisom podprete našo kandidatno listo. Lahko pa vam obrazec za podpis podpore pošljemo po pošti (pokličite na telefon št. 01 513 66 24). Glas podpore lahko oddate do vključno torka, 3. maja 2011.

Zdaj imamo izhodišče za promocijo

V slovenskem kmetijskem in živilskem prostoru je nekaj posameznikov, ki si že leta prizadevajo za večji ugled in prepoznavnost slovenskih kmetijskih in živilskih izdelkov. Mednje sodi tudi dr. Tatjana Zagorc, direktorica Zbornice kmetijskih in živilskih podjetij.

Tatjana Zagorc je bila zelo dejavna tako v času, ko so se tako živilska podjetja kot tudi kmetje in njihova interesna združenja šele seznanjali s pomenom zaščite izdelkov oziroma pridobivanjem nacionalnih in evropskih znakov višje kakovosti, kot tudi takrat, ko so številni izdelki prišli do zaščite in se je začela naslednja pot do razumevanja njihovih prednosti in prepoznavnosti med porabniki. Po sprejetju Zakona o promociji kmetijskih in živilskih proizvodov smo se z dr. Tatjano Zagorc pogovarjali o njenem videanju učinkovite promocije, vlogi Zbornice kmetijskih in živilskih podjetij ter sodelovanju s Kmetijsko gozdarsko zbornico Slovenije.

Kako bi kakor se da na kratko opisali delo vaše zbornice? Kako pomembna je znotraj tega dela promocija vaših članov in koliko časa vam jemlje?

Zbornica kmetijskih in živilskih podjetij, ki deluje znotraj Gospodarske zbornice Slovenije, je prav gotovo zanimiva in heterogena struktura, saj kmetijstvo in živilstvo sestavljajo številne raznolike dejavnosti. Dejavnosti agroživilstva delimo v deset sektorjev, seveda zato, da lažje identificiramo zanimanje in potrebe članov. Poleg tega so naše dejavnosti, ki so potreba vseh podjetij, razdeljene še v sedem po-

dročij. Imamo tristo članov, od največjih do najmanjših kmetijsko-živilskih podjetij. Za koordinacijo in izvajanje nalog skrbi šestčlanski tim. Veliko našega dela se nanaša na strokovna vprašanja, ob vsem tem pa skušamo čimbolj povezovati člane. V zadnjem času pridobivamo nove člane ravno zaradi mreženja, strokovnih vsebin in kampanje Kupujem slovensko. Oblik in dogodkov, skozi katere jih promoviramo, je veliko. Dejavnosti smo na strokovnih srečanjih, na sejnih in drugih dogodkih. Gotovo pa zavzema najpomembnejši del promocije članov kampanja Kupujem slovensko.

Na začetku je bilo slišati očitke, da ste s projektom Kupujem slovensko začeli prepozno. Po začetni odzivnosti vaših članov pa bi prej lahko rekli, da je še prezgodaj. Kakšno je vaše mnenje?

Moram reči, da je dolgotrajno pisanje Zakona o promociji pripeljalo nekatere naše člane do tega, da so sami začeli promovirati to, kar je naše skupno, slovensko. Vizionarstvo ali provokativnost, na začetku je bilo pravzaprav težko ločiti, kaj delamo. Še dobro, da smo imeli na svoji strani nekaj pogumnih in odločnih direktorjev, ki so videli, da lahko samo to, da je slovensko blago bolj prepoznavno in da se potrošnik premišljeno odloča o nakupu, vodi k uspehu. Veliko klišejev je bilo izrečenih in zapisanih - prepo-

Upam, da bo promocija zdaj, ko je zakon sprejet, bolje organizirana in bo z vključevanjem vseh segmentov oblikovala zavednega potrošnika že od vrtca naprej. Prepričana sem, da moramo s Kmetijsko gozdarsko zbornico Slovenije pri nadaljnjih dejavnostih igrati vodilno vlogo. Nenazadnje so za to zainteresirani tudi naši člani. Da smo zmožni dobrega sodelovanja, smo dokazali z razgovori v žitni verigi, kjer je cilj boljši odkup slovenske pšenice ter izboljšanje samooskrbe s to pomembno poljščino.

zno, nepotrebno, cena odloča ... Vendar skepsa in kritika nikamor ne vodita, če zadaj ni konstruktivnih ali boljših predlogov. Le-te pa premore malokdo. S številom podpornikom smo sicer zadovoljni in pridružujejo se novi. Skupno financiranje projekta je povežalo tudi nekaj poslovnih poti in zamisli, česar smo še posebej veseli.

Kaj je osnovni namen projekta Kupujem Slovensko?

Promocija pod skupno blagovno znamko Kupujem slovensko je pravzaprav krovni mehanizem izpostavljanja kratkih verig, ki jih odlikujejo kakovost in varnost ter okus in tradicija. To so naše prednosti, ki jih moramo izkoristiti. Gre za doseganje in večanje zavedanja o po-

menu kupovanja domačih izdelkov ter ohranjanja delovnih mest. V času krize je to dobilo še dodatno dimenzijo. Sceptikov je manj, potrebe po ohranjanju delovnih mest pa čedalje večje. Prav gotovo bi tovrstna kampanja koristila še kakšnemu sektorju ali pa mu posredno že koristi, vendar očitno manjka poguma za dejavnejši vstop.

Zakon o promociji kmetijskih in živilskih proizvodov je končno, po več kot desetih letih, doživel konsenz vseh vpletenih in potrđitev v parlamentu brez večji političnih zapletov. Sami ste bili prisotni pri pripravi od začetka. Če primerjate vse

predhodne inačice s sprejeto, se vam zdi, da je slednja res najboljša?

Sama sem se bolj ali manj dejavno začela vključevati v to delo v letu 2005, torej kar nekaj let po prvi inačici. Vsekakor je bilo od takrat nekaj verzij, ki so obetale, da smo blizu. Vendar je pri vsaki zmanjkalo volje, poguma ali pa so prevladali drugi interesi. Vmes so se začele kampanje Kupujem slovensko in Kupujmo domače, ki pa so začele prinašati določene izkušnje, ki so nas lahko pripeljale do konsenza. Zakonov brez konsenzov ni. Če pa kdo misli, da so, naj kar napiše boljše za-

kon in ga spravi skozi. Ne razmišljam več o tem, ali je ta zakon dober ali slab. Za partnerje v verigi je zakon tak, kot je, izhodiščna točka. Sedaj razmišljamo o tem, kako kar najbolj pripraviti dokumente in organizirati delo, da bo celotna agroživilska veriga, vključno s potrošniki, imela kar se da največ od tega. Vsi ti pozitivni premiki in sodelovanje pa gotovo morajo prinesiti boljšo samooskrbo.

Kako si vi predstavljate promocijo slovenskih kmetijskih in živilskih pridelkov v prihodnje? Kje bo mesto vaše zbornice in kako si zamišljate sodelovanje s Kmetijsko gozdarsko zbornico Slovenije?

Predvsem upam, da bo promocija bolje organizirana. Da bo vključevala vse segmente, da bo oblikovala zavednega potrošnika že od vrta naprej. Prepričana sem, da moramo s Kmetijsko gozdarsko zbornico pri nadaljnjih dejavnostih igrati vodilno vlogo. Nenazadnje so za to zainteresirani tudi naši člani. Da smo zmožni dobrega sodelovanja, smo dokazali z razgovori v žitni verigi, kjer je cilj boljši odkup slovenske pšenice ter izboljšanje samooskrbe s to pomembno poljščino.

Tako vaš projekt Kupujem Slovensko kot tudi skupna pro-

mocija, ki se bo izvajala na podlagi novo sprejetega zakona, bo morala predstavljati protiutež finančno močno podprtim reklamnim dejavnostim posameznih multinacionalk v ŽPI. Je to sploh možno?

Mislim, da se preveč ubadamo z multinacionalkami in njihovimi reklamami, pri tem pa še nismo naredili prvih korakov. Multinacionalke so vrtele svoje reklame in jih bodo tudi v bodoče. Sami pa imamo v rokah več veliko bolj pomembnih mehanizmov promocije – kot je gradnja zavesti od malega naprej, pa čeprav ob manjših sredstvih. Samo izkoristiti je treba te speče adute.

Za konec še izziv – kaj naj bi bil osrednja misel promocije slovenskih kmetijskih pridelkov in živil – tisto vodilo, ideološko središče promocijskih dejavnosti?

Bil bi preveč preroški zaključek, če bi uspela v eno misel strniti vse to, kar se tistim, ki si upamo, podi po glavi. Gotovo smo nekateri prerasli že pregovorno slovensko jamranje in nas zanimajo samo pozitivne dejavnosti. Vesela bom, če bodo pri tem sodelovali vsi, ki kaj vedo o promociji kmetijskih in živilskih izdelkov.

» MAG. TATJANA ČOP

Strokovna pot Tatjane Zagorc

Tatjana Zagorc je funkcijo direktorice Zbornice kmetijskih in živilskih podjetij nastopila julija 2005. S kariero na Gospodarski zbornici Slovenije je pričela kot vodja projektov v letu 2002 in zatem kot samostojna svetovalka. Po izobrazbi je univerzitetna diplomirana inženirka živilske tehnologije, doktorirala pa je iz biotehnologije. Raziskovalno študijsko pot je zaznamovala z večletnim študijskim udejstvovanjem v Nemčiji in na Madžarskem. Znanje in izkušnje nadgrajuje tudi z ekonomskimi in vodstvenimi veščinami. Svoje delovne izkušnje deli tudi kot predavateljica in strokovna gostja na številnih srečanjih, dogodkih, konferencah v organizaciji drugih domačih in tujih institucij. Interes in stališča živilskopredelovalne industrije zastopa tudi v številnih odborih, nadzornih odborih, delovnih skupinah in forumih ministrstev. Tatjana Zagorc je rojena leta 1970. Po rodu je iz Apaške doline pri Gornji Radgoni.

Kljub krizi velika sečnja in stabilen odkup

MEDNARODNO LETO
GOZDOV • 2011

Gozdovi za ljudi

To zimo in pomlad so cene lesa kljub gospodarski krizi višje kot pretekla leta. To se je ob pomoči vremensko ugodnih pogojev odrazilo tudi na večjih količinah sečnje.

Statistični urad je poročal, da je bila skupna vrednost odkupa okroglega lesa v januarju 2011 za 90 odstotkov večja kot v decembru 2010 in še enkrat večja kot v januarju 2010.

V analizi cen lesa se kažejo velike razlike po posameznih območjih. V severni Sloveniji se da iztržiti za kakovostno smrekovo hlodovino tudi precej nad 70 evrov. Zaradi vpliva rekordno visokih cen lesa v Avstriji je cena na Koroškem, Štajerskem ter Gorenjskem v primerjavi z Dolenjsko in Notranjsko okoli 10 odstotkov višja. To kaže na velika nesorazmerja ob slabem stanju lokalne lesnopredelovalne industrije ter na dokaj velik vpliv odkupa avstrijskih kupcev. Avstrijski trg hlodovine pozitivno vpliva na stabilen odkup ter višje cene lesa. Kakovostna hlodovina smreke kakovosti B-2b namreč na severni strani meje dosega tudi ceno do 93 evrov (tej ceni se prišteje še 10- oziroma 12-odstotni davek na promet).

Upamo, da bo pričakovan strateški razvoj domače lesnopredelovalne industrije pripomogel k večji kupni moči domačih kupcev ter krajšim plačilnim rokom, s čimer bi se lahko razvil dolgoročen in trden partnerski odnos ter večje število domačih delovnih mest.

Povprečje zajetih cen za Gorenjsko, Štajersko ter Koroško v €/m³ (ceni se doda 8 % cene ob dokazilu za pavšalni prispevek)

	Smreka	Jelka	Bor	Macesen
A	84–103	-	-	84–110
B	70–88	65–72	45–52	71–93
C	63–77	58–64	39–44	62–70
Hlodovina (ABC)	68–79	58–69	39–48	67–82
tehnični les	40–45	40–45	40–45	40–45
les za celulozo	18–25	13–25	15–25	22–25

Opomba: Cene lesa lahko odstopajo od zajetega vzorca. Zaradi neenotne klasifikacije hlodovine imajo cene v posameznih kategorijah večji razpon. Cene v južni Sloveniji so okoli 10 odstotkov nižje od intervala, navedenega v preglednici.

Hlodovina povprečje v €/m ³	
Bukev	40–65
Hrast	65–90
Javor	60–120
Jesen	40–70
Češnja	50–90
Kostanj	50–60
Goli - drva	41–52
Goli mehki listavci	25–30

Tudi cene lesa za kurjavo ostajajo na sorazmerno visoki ravni, saj so tudi cene drugih energentov visoke in rastejo. Glede na to, da se uporaba obnovljivih virov (kamor spada tudi les) spodbuja ter da zaradi političnih razmer ne pričakujemo znižanja cen ostalih energentov, predvidevamo, da bodo tudi cene drv ostale vsaj na tej ravni ali pa se bodo celo malo povišale. K temu bo pripomoglo tudi večje povpraševanje po drveh.

Na Primorskem drva dosega izjemno visoke cene, drva goli bukke in posebej črnega gabra tudi nad 60 evrov na kubični meter. Odkupovalci so večinoma Italijani. Drugače je interval cen drv od 45 do 63 evrov na kubični meter.

» MIHAEL KOPRIVNIKAR

ENERGOLES Bohor d.o.o.

Energoles Bohor d.o.o. vam nudi vse paleto kvalitetnega masivnega lesa in furnirja, vseh dimenzij in kvalitet. Pri nas opravljamo tudi storitve razreza, parjenja in sušenja. V dokaz okoljske ozaveženosti in pripravljenosti nudimo kupcem les iz odgovorno upravljanjih gozdov (certifikat FSC).

TI&MI d.o.o.
proizvodnja in prodaja lesnih peletov

TI & MI d.o.o.
ima status proizvajalca enega izmed najbolj kvalitetnih bukovih peletov, ki jih po ugodni ceni dostavimo kamorkoli v Sloveniji.

PELETI

Ker se ves čas trudimo biti najboljši in ker verjamemo, da imamo pravi les, furnir in lesne pelete tudi za vas, vas vabimo na naslov Cesta Leona Dobrotinška 9, Sentjur.

ODKUPUJEMO:
vse vrste hlodovine in lesno biomaso (celuloza, drva, sekanci, žagovina).

KONTAKT:
031/261 393, 041/651 685
064/126 121 (lesna biomasa)

www.kupujmodomace.si

Škoda od divjadi tudi v gozdovih

Škode od divjadi v gozdu so vsakodnevna stvar, saj je divjad sestavni del gozdnih ekosistemov. Divjad tam živi in se hrani. Za svoj razvoj potrebuje določen delež lesnih snovi, ki jih najde predvsem v zeliščnem in grmovnem sloju.

Hrani pa se tudi s semeni, klicami, vršički gozdnega mladja in lubjem nekaterih drevesnih vrst. Rastlinojeda divjad povzroča v gozdovih gospodarsko in ekološko škodo z objedanjem popkov in rastnih vršičkov, z lupljenjem in glodanjem drevesnega lubja, korenin in vej, z drgnjenjem in udarjanjem z rogovjem ter žretjem semen in plodov.

POŠKODBE ZARADI LUPLJENJA

Pri lupljenju žival trga in lupi večje kose lubja v vegetacijskem obdobju (poleti) in gloda manjše dele lubja v času, ko vegetacija miruje (zimsko lupljenje). Lupi predvsem jelenjad, damjaki, mufloni, gamsi, poleg njih pa tudi zajci in miši. Največ poškodb zaradi lupljenja je opaznih na jelki, smreki, jerebiki in jesenu, najmanj pa na macesnu, jelši in brezi. Damjaki praviloma ne lupijo smrek, rajši imajo rdeči bor, še posebej pa imajo radi jesen. Za muflone je značilno, da se spravijo na najplitvejše dele korenin in debla do višine enega metra in tako lahko v bukovih in smrekovih drogovnjakih povzročijo obsežne poškodbe. Zaradi jelenjadi je najbolj ogroženo deblo v višini med 30 in 170 centimetrov (v ravnini). V visokem snegu se lahko lupljenje pojavi tudi na višini preko 205 metrov. Živali pa se ne branijo niti korenin in vej, v kolikor so v njihovem dosegu. Poleti, ko se lubje lažje od-

trga, jelenjad lahko z enim samim gibom glave odtrga dolge pasove lubja skupaj z ličjem in s tem beljavo popolnoma razgali. Pozimi so deli lubja le obglodani z jasno vidnimi sledovi zob.

Poškodbe zaradi lupljenja sodijo med največje škode v naših gozdovih in so lahko ekološka težava. Zaradi lupljenja se predvsem zmanjša vrednost prvih sortimentov, kjer pričakujemo največjo kakovost hlodov. Zaradi zmanjšane biološke stabilnosti poškodovanih dreves so poškodovana dreve-

sa lahka tarča drevesnih škodljivcev, kot so npr. podlubniki. Večja nevarnost lupljenja je pri gladkih deblih brez vej s tankim lubjem, nevarnost pa mine, ko se lubje zaskorji.

Poškodbe v obliki rane različne drevesne vrste različno prenašajo. Nekatere drevesne vrste poškodovana mesta, kjer pride do okužbe z glivami, hitro prekrijejo. Smreka je v tem pogledu zaradi dolge dobe ogroženosti in velike dovzetnosti za okužbo z rdečo trohnobo najbolj ogrožena drevesna vrsta.

V letu 2010 so upravljavci lovišč v Sloveniji izplačali 5.108 evrov za povračilo škode, ki jo je povzročila jelenjad z lupljenjem in guljenjem na gozdnem drevju, največ v Zahodno visokokraškem, Gorenjskem in Kamniško-Savinjskem lovsko upravljavskem območju.

POŠKODBE ZARADI OBJEDANJA POGANJKOV

Bolj pogoste so poškodbe zaradi objedanja poganjkov, vendar njihove posledice niso tako škodljive kot pri poškodbah zara-

Bolje izkoristiti lesne potencialne naših gozdov

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je 25. marca 2011 na Črnicu pripravilo novinarsko konferenco ob Mednarodnem letu gozdov 2011, ki ga je razglasila Generalna skupščina Združenih narodov.

Slogan mednarodnega leta gozdov Gozdovi za ljudi poudarja dolžnost ljudi, da varujemo gozdove in skrbimo za njihov trajnostni razvoj.

Minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano mag. Dejan Židan je pri tem poudaril, da z našimi gozdovi sicer že gospodarimo »zeleno«, s tem dogodkom pa želimo skladno z željami Združenih narodov še povečati :

- pozornost družbe do gozdov in trajnostnega gospodarjenja z gozdovi,
- spoštovanje do gozda, do gospodarjenja z gozdovi ter do lesa kot surovine,

- motiviranost in povezanost vseh, katerih dejavnost je vezana na gozdove.

Slovenija si je zadala še dodatno nalogo zmanjšanja razlike med dejanskim in možnim izkoristkom gozdnih lesnih potencialov, kar je posebej pereče pri gospodarjenju z zasebnimi gozdovi.

V ta namen je ustanovljena medresorska skupina GOZD-LES, sestavljena iz predstavnikov Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Ministrstva za gospodarstvo in strokovnih inštitucij s področja gozdarstva in lesarstva,

med katerimi je tudi predstavnik Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije, z nalogo oblikovanja akcijskega načrta boljše izrabe lesnih potencialov naših gozdov. Pri tem je bila omenjena tudi nujnost certifikacije zasebne gozdne posesti, ki predstavlja pogoj za prodajo lesa in izdelkov iz lesa na nekaterih tujih trgih.

Po novinarski konferenci je Zavod za gozdove predstavil uspešno sanacijo vetroloma na Črnicu, ki je leta 2008 v 15 minutah poškodoval 153.000 m³ lesa na 800 hektarih gozdne površine.

» EGON REBEC

di lupljenja. Najobsežnejše poškodbe zaradi objedanja na popju in mladih poganjkih povzročata jelenjad in srnjad, čeprav tovrstne škode lahko naredijo tudi damjak, muflon, gams in zajci. Za zajca je značilno, da poganjek odgrizne gladko, kot bi ga odrezal z ostrim nožem, ostali pa pustijo na odgrizenem mestu nekoliko vlaknasto in razcefrano mesto ugriza. Z objedanjem poganjkov se poškoduje rastni vršiček, zaradi česar je prizadeta višinska rast. Krošnja se razvija bolj v širino kot v višino in rastlina prevzame grmičasto rast, s čimer se osiromaši kakovost osebkov. Pri objedanju mladih poganjkov divjad pogosto izruva iz tal mladike, ki se še niso dovolj ukoreninile.

Na nekaterih predelih Slovenije je zaradi objedanja poganjkov in paše klic zelo otežkočeno ali celo onemogočeno pomlajevanje nekaterih navadno bolj redkih drevesnih vrst. Še posebej so na udaru pri obnovi s sadnjo vnešene drevesne vrste. Divjad najraje objeda vse vrste hrastov in javorjev, jelko, jesen, bore, duglazijo, bukev, gaber, lipo in smreko. Bolj kot je vrsta v manjšini, raje jo ima. Ne mara pa topolov, jelše in breze. Pri tem imajo posebej iglavci raz-

meroma skromno obnovitveno spodobnost, da stranski poganjek prevzame vlogo vršnega, in po ponavljajočem objedanju rastlina lahko tudi odmre.

O višini še znosne stopnje objedenosti gozdnega mladja so mnenja različna. Na to odločilno vplivajo številni dejavniki, kot so: rastišče, drevesna sestava mladja, naš pomladitveni cilj in druge krajevne razmere. Gibala pa naj bi se med 15 in 40 odstotki objedenosti. Več kot 40-odstotno objedenost gozdnega mladja višine od 16 do 150 centimetrov imamo po Popisu objedenosti gozdnega mladja iz leta 2004 v Ptujsko-Ormoškem, Pomurskem, Slovenskogoriškem, Notranjskem in Kočevsko-Belokranjskem lovsko upravljavskem območju.

Objedenost gozdnega mladja, višine od 16 do 150 centimetrov, v Sloveniji v letu 2004

Objedenost gozdnega mladja v %	Površina gozda v loviščih v ha	Delež gozda v loviščih v %
Do 20	160.692	14,33
21-30	386.600	34,47
31-40	236.173	21,05
41-50	263.221	23,47
51-60	35.743	3,19
Nad 60	39.275	3,50
Skupaj	1.121.704	100,00

POŠKODBE ZARADI DRGNJENJA (GULJENJA) IN UDARJANJA Z ROGOVJEM

Jelenu, srnjaku in damjaku vsako leto odpade rogovje in zraste novo. Srnjaki si tako vsako leto z guljenjem ob mlada drevesca od sredine marca do začetka maja očistijo novo rogovje, jelen in damjak pa si rogovje čistita pozneje, od julija do septembra. Pri čiščenju novega rogovja je lubje največkrat oguljeno tako temeljito, da se drevesce posuši. Za čiščenje rogovja navadno izberejo zdrava drevesca, ki imajo zaradi smole intenziven vonj. Najbolj priljubljena so drevesca duglazije, macesna in bora, debeline 3-5 cm, ki imajo še mehko lubje in ustrezajo razkrednosti rogovja, so pa že dovolj čvrsta, da nudijo potreben odpor pri čiščenju. Bolj izpostavljena so tudi mlada drevesa, ki rastejo na robu sestoja ali posamič izven sestoja.

Jelen povzroča poškodbe še z udarjanjem z že doraslim in očiščenim rogovjem predvsem v času pred in med rukom po dosegljivih krošnjah mladih dreves. Mladi jeleni pa take poškodbe, verjetno zaradi igrivosti, povzročajo tudi pozno jeseni in pozimi.

ŠKODA ZARADI PREHRANJEVANJA S SEMENI

Uživanje posajenega žira ali želoda lahko popolnoma izniči naša prizadevanja pri obnovi gozdov. Zato niso krivi samo divji prašiči, jelenjad namreč lahko s prednjimi nogami izkoplje posajeni želod in ga požuje, prav tako posajeni žir in želod izkoplje zajec in ga poje. Seveda pa največ škodo povzroči divji prašič, ki je sposoben preriti celotno z žirom ali želodom posajeno oziroma umetno posejano površino, ter ptiči, ki zobljejo po tleh seme ležeče, pa tudi tisto, ki je že pokrito z zemljo.

KDAJ DIVJAD DEJANSKO POVZROČI ŠKODO NA GOZDNEM RASTJU

Zaradi neuskajenega številčnega stanja divjadi s prehranskimi zmožnostmi gozdov prihaja do poškodb in posledično škod v naših gozdovih. Vendar vsake poškodbe ne moremo obravnavati že kot škodo. Divjad je namreč naravni sestavni del gozdnega ekosistema in gozdno rastje je med drugim njen nujni vir prehrane. Zaskrbljujoče so le poškodbe, ki onemogočajo preraščanje drevesnih vrst, povzročajo zmanjšanje ekonomske vrednosti lesa, skratka onemogočajo doseganje postavljenih gozdnogojitvenih ciljev pri gospodarjenju z našim gozdom. **Po Zakonu o divjadi in lovstvu se sicer kot premoženjska škoda na gozdnem zemljišču šteje vsa škoda, ki jo divjad povzroči s poškodovanjem, uničenjem ali zmanjšanjem vrednosti gozdov, pri čemer se za škodo v gozdu ne šteje poškodovanje ali uničenje nasada rastišču neprimerne drevesne vrste, katere vnos ni skladen z gozdnogojitvenim načrtom. Prav tako se ne šteje za škodo objedanje mladja v sestojih, ki niso v obdobju pomlajevanja.**

UVELJAVLJANJE ODŠKODNIN ZA ŠKODO OD DIVJADI V GOZDU

Ker škodo na gozdnem rastju praviloma povzroča lovna divjad, je zanjo odgovoren upravljavec lovišča, to je lovsko družina kot koncesionar upravljavec v lovišču oziroma Zavod za gozdove kot upravljavec lovišč s posebnim namenom. Postopek prijave škode od lovne divjadi v gozdu upravljavcu lovišča je enak kot postopek prijave škode od lovne divjadi na kmetijskih po-

Dogodki ob Mednarodnem letu gozdov

27. maj: Osrednji dogodek ob Mednarodnem letu gozdov na Rožniku v Ljubljani (Gozdna tematska pot - Od dejavnosti v gozdu do inštitucij, povezanih z gozdarstvom)

4. junij: Podeželje v mestu - gozdne skrivnosti, Pogačarjev trg, Ljubljana

20.-25. avgust: Mednarodni sejem Agra v Gornji Radgoni - pogovor za okroglo mizo ter delavnice na temo gozd in gozdarstvo na sejmskem odru

6.-9. oktober: Sejem Narava - Zdravje, na katerem se bodo lahko obiskovalci sprehodili po sejmski gozdni poti
Informacije o dogodkih na: www.letogozdov.si/dogodki.

vršinah v lovišču. Škodo je potrebno upravljavcu lovišča prijaviti pisno v roku 3 dni, ko je bila škoda opažena. V kolikor se oškodovanec in upravljavec lovišča v 8 dneh po prijavi škode ne sporazumeta o višini odškodnine, lahko oškodovanec škodo prijavi komisiji za določanje višine škode na kmetijskih in gozdnih kulturah. Če se oškodovanec in upravljavec tudi na podlagi mnenja komisije ne sporazumeta, lahko oškodovanec s tožbo zahteva, da o odškodnini odloči sodišče, in sicer najkasneje v roku 3 let od nastanka škode. Seveda je oškodovanec upravičen do odškodnine le, če je kot dober gospodar storil vse potrebno za zaščito svojega gozda pred nastankom škode.

Opazamo, da se lastniki gozdnih zemljišč tudi v primerih občutnih škod od

divjadi v njihovem gozdu le redko odločijo za njihovo prijavo upravljavcem lovišča. Razlog je verjetno tudi v tem, da je tovrstne škode ponavadi težko ugotoviti in še posebej ovrednotiti.

DOLOČITEV VIŠINE ODŠKODNINE

Že škodo od divjadi na kmetijskih površinah, kjer imamo letno proizvodnjo, je včasih težko določiti. Še težja naloga je določitev višine odškodnine za škodo v gozdu, kjer imamo dolge proizvodne dobe, ki lahko presegajo sto let. Razen tega je škoda od lovne divjadi v gozdnih neposredno odvisna od gozdnogojitvena cilja, ki ga imamo v našem gozdu. Metode določitve višine odškodnine se razlikujejo za škode na gozdnem mladju oziroma za škode v sestojih, kjer že imamo do-

nose. Prav tako se razlikujejo postopki izračuna višine odškodnine glede na obseg poškodb.

Svetujemo, da vsak lastnik, ki je utrpel škodo od lovne divjadi v gozdu, raje prepusti določitev ocene višine škode strokovnjakom z

gozdarskega področja, zaposlenim v Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije ali Zavodu za gozdove Slovenije, ki že imajo nekaj izkušenj pri določevanju tovrstnih škod.

» EGON REBEC
KGZS - Zavod LJ

Novo v Sloveniji – soproizvodnja toplote in elektrike iz lesne biomase

Biomasi generatorji so kontejnerske izvedbe in delujejo zelo zanesljivo na širok izbor lesne biomase. Imajo kurišča s pomično rešetko, ki preko zračnega izmenjevalca poganjajo plinsko turbino z generatorjem. BG 25 kW daje še 80 kW toplote, BG 49 kW pa 90 kW toplote. Naprave so idealne za manjše in večje žage s sušilnico lesa, različne kmetije, rastlinjake, predelovalne lesne obrate, proizvodnjo pelet ... Namestitev biomasnega generatorja je hitra in enostavna, brez večjih gradbenih posegov. V omrežje lahko oddajate subvencionirano zeleno električno energijo ali pa jo porabite za svoje potrebe. Za več informacij nas pokličite na: Artim d.o.o., tel. št.: 051 233 453 ali 040 427 173. Na spletni strani: www.biomasa-elektrika.si je več informacij o delovanju naprave.

» PROMOCIJSKO BESEDILO

MAMUT

Kotli na sekance in lesne odpadke

www.biomasa-mamut.si

Pomladna akcija :-)

kotel + polž z zalogovnikom za sekance

MAMUT 50 kW - 9.800,00 + DDV

MAMUT 80 KW - 13.440,00 + DDV

- Gorivo: sekanci, žagovina, oblanci
- Robustna izdelava kotla,
- Visoko udobje ogrevanja
- Gorilnik s pomično rešetko,
- Enostavna regulacija
- Zelo dober izkoristek kuriva - 85 - 90 %
- Hitra povrnitev investicije
- Idealno za lastnike gozдов
- avtomatsko čiščenje pepela

Kotel ima pomično rešetko ter sesalni in vpihvalni ventilator za zrak. To omogoča odlično zgorevanje tudi bolj vlažne lesne biomase.

artim

ARTIM d.o.o.,
Virmaše 210, 4220 Škofja Loka
Tel: 051 233 453, 040 427 173
info@artim.si, www.artim.si

Lesna biomasa za sodoben, udoben in ekološki način ogrevanja

Najstarejši energetski vir na svetu nam je na voljo pred našim pragom. Raba lesa, ekološko prijaznega vira energije iz domačega okolja, prinaša številne pozitivne socialno-ekonomske in okoljske rezultate, od stroškovne prednosti do zmanjšanja emisij toplogrednih plinov, večje energetske neodvisnosti in povečanja zanimanja za upravljanje z gozdovi.

Hkrati se ob naraščanju cen fosilnih goriv v ljudeh vse bolj prebujata tudi zavest, da energetski viri niso več poceni, predvsem pa, da niso na voljo v neomejenih količinah. Prav zato postaja v gospodinjstvih in gospodarstvu pri energetski oskrbi vedno aktualnejše poseganje po obnovljivih virih energije. Tako v svetu, pa tudi doma, v zadnjem času ponovno postaja vse bolj pomembno izkoriščanje energije iz lesne biomase.

Težava pri izkoriščanju lesne biomase v Sloveniji ni le odstotek uporabnikov ali število kotlov, temveč njihova starost. Zastarele tehnologije so izrazito energetske neučinkovite, emisije dimnih plinov so visoke, izgube ogromne, hkrati pa je kurjenje v starejših kotlih neudobno in časovno potratno. Na podlagi direktive Evropske unije je Republika Slovenija sprejela Pravilnik o učinkoviti rabi energije v stavbah z veljavnostjo od 1. julija 2009 dalje. Pravilnik poleg izboljšanja izolacije stavb uvaja uporabo energetske učinkovitih izdelkov ter obvezno vključevanje obnovljivih virov energije (OVE), in sicer vsaj 25 odstotkov vseh potrebnih moči inštalacij za grejte, hlajenje in pogon naprav.

Obstaja sicer več oblik lesnega goriva, a naj gre za razceplje-

ne kose lesa v obliki polen, kose mletega lesa v obliki sekancev ali stisnjen lesni prah in žaganje v obliki pelet, sodobna ogrevalna tehnika na lesno biomaso prinaša številne prednosti in ugodnosti. Izkoristki v kotlih so izjemno visoki, tudi do 93-odstotni. Vsi sodobni kotli na lesno biomaso naj bi omogočali nadzorovano in ločeno vodeno primarno in sekundarno zgorevanje, potrebam prilagojeno uravnavanje in enostavno upravljanje.

Najsodobnejši kotli na polena imajo ob odlični izoliranosti minimalne izgube toplote, posebej oblikovana šamotna vrtničasta komora pa omogoča izjemne izkoristke. Posledično uporabnik porabi neprimerljivo manj kuriva, v kombinaciji s hranilnikom toplote pa mu kotel omogoča tudi udobnost ogrevanja na polena. Zelo dolgi intervali brez nalaganja pomenijo, da boste v kurilnici le enkrat dnevno, prebujanje v mrzlo jutro pa bo postalo preteklost. Najmodernejši kotli na polena po novem ponujajo tudi možnost avtomatskega vžiga.

Pri ogrevanju na sekance in pelete vas avtomatika pri doziranju kuriva v kotel celo popolnoma nadomesti. Edina naloga uporabnika je, da skrbi za zalogo kuriva v večjem zalogovniku, vse ostalo pa opravi teh-

nologija sama. To dejstvo ogrevanje na lesno biomaso po uporabnosti in udobnosti povsem izenači z ogrevanjem na fosilna goriva, stroškovno pa ga seveda postavi daleč v ospredje.

Kurjenje lesa kot obnovljivega vira energije je sicer dosegljivo tudi tistim, ki živijo v urbani okolju in nimajo gozda. V

tem primeru govorimo o ogrevanju več objektov z vgrajenimi toplotnimi postajami preko enega kurišča, o tako imenovanih daljinskih sistemih in primernih kotlih na lesno biomaso nazivnih moči od 100 kW do 1 MW in več.

» SAŠO ČREŠNIK

Kotel na polena
Fröling
S3 18 kW

+ S-tronic regulacija
+ hranilnik toplote ekocel 1000l
+ izolacija za hranilnik toplote
+ dostava na dom in zagon kotla
= 4.999,00 EUR z vključenim DDV

AKCIJA
36 plačil po
155 EUR

Ob nakupu kotla vam uredimo vse potrebno za pridobitev nepovratnih sredstev Eko sklada.

BIOMASA
fröling

KOTLI NA POLENA, SEKANCE in PELETE
041 383 383 03 838 40 86 info@biomasa.si www.biomasa.si

Vsaj 30 milijonov evrov letno kmetije izpustimo iz rok - zakaj?

Zbornični urad KGZS je spomladi 2010 naročil študijo z delovnim naslovom Vizija razvoja slovenskega kmetijstva. Odgovorila naj bi predvsem na vprašanje, kaj v slovenskem kmetijstvu lahko naredimo, da se položaj kmetijstva kot gospodarske panoge ne bi vztrajno poslabševal.

Dokument brez dlake na jeziku opozarja na nekatere nujne korake, ki jih moramo izvesti kmetije sami in v našem imenu zastopniki kmetov na različnih ravneh. Zaradi opozarjanja na napake, za katere smo krivi sami, je dokument poleg podpore doživel tudi precej močan odpor določenih organizacij, ki so se očitno prepoznale za soodgovorne za sedanje stanje. Nadaljnje poslabšanje položaja kmetijstva, nemoč 'države', da bi negativne trende zaustavila, in neodzivnost nekaterih nagovorjenih sami po sebi kličejo, da ne tiščimo več glave v pesek, se soočimo z resničnostjo in ustrezno poslovno povežemo.

DOHODKOVNI POLOŽAJ KMETIJSTVA JE VSE BOLJ ODVIŠEN OD UKREPOV KMETIJSKE POLITIKE

Razmerja cen med vhodno in izhodno stranjo se v slovenskem kmetijstvu z manjšimi odkloni poslabšujejo skozi celo obdobje samostojne države. Samo v zadnjih desetih letih so se povprečno poslabšala približno za petino, bruto dodana vrednost pa je posledično upadla za okoli tretjino. K razmeroma stabilnemu dohodkovnemu položaju kmetijstva največ prispevajo proračunska plačila, ki danes predstavljajo že dve tretjini do-

V prihodnje bomo Kmetijsko gozdarsko zbornico Slovenije kot interesnega zastopnika potrebovali še bolj kot doslej.

hodka kmetijstva, medtem ko se je neto dodana vrednost v tržnih cenah v zadnjem desetletju več kot prepolovila in v zadnjih letih komajda še presega 100 milijonov evrov (v stalnih cenah 2000). V letu 2009 pa je že padla tudi pod to raven.

NEUČINKOVITA ORGANIZIRANOST IN PREDVSEM NEENOTEN TRŽNI NASTOP PELJETA V POSPEŠENO NAZADOVANJE IN PROPAD

Takšne razmere niso vzdržne. Predvsem izrazito negativna dinamika neto dodane vrednosti v delu, ki prihaja iz tržnih učinkov, kliče po ukrepanju na vseh ravneh. Tudi proračunska plačila bodo v prihodnje upa-

dala. Precejšen del razlogov za neugodna cenovna gibanja lahko iščemo v neučinkovitem organizacijskem ustroju kmetijstva, ki se večinoma oskrbuje z materiali in prodaja svoje primarne proizvode preko zadruge. V cenah iz leta 2000 znaša vrednost nakupa materialov in storitev za kmetijstvo okoli 300 milijonov evrov, na drugi strani pa se vrednost odkupa giblje med 500 in 600 milijonov evrov. Po grobi oceni blizu dve tretjini tega prometa odpade na zadružni sektor. **Zato je nujno doseči nekatere premike, ki bodo predvsem skozi boljše logistiko usklajenih nabav omogočali doseganje nižjih stroškov v primarni kme-**

tijski proizvodnji, na drugi strani pa skozi močnejši pogajalski položaj omogočali doseganje boljših prodajnih pogojev.

ZMANJŠEVANJE OBSEGA PROIZVODNJE HRANE V SLOVENIJI JE TEŽAVA CELOTNE DRUŽBE

V študiji avtorji predlagamo ukrepanje tudi na drugih področjih. Po našem prepričanju bi to prineslo bolj trajnostno naravnane učinke in med drugim pomembno prispevalo k dvigu prehranske varnosti Slovenije. To sicer ni prvenstveno težava samega kmetijstva, ampak celotne družbe, vendar je ob zaskrbljujočih trendih v zadnjem

desetletju, ki se zadnja leta dodatno intenzivirajo in jim sapa še zdaleč ne pojema, nujno doseči preskok v razvojni trend, ki bo imel drugačno smer od obstoječega. A to lahko pričakujemo šele tedaj, ko bo hrana ponovno dobila svojo vrednost in ko bo pogoj za upravičenost do ukrepov kmetijske politike pridelava hrane in ne izpolnjevanje različnih obrazcev.

GRADITI JE MOGOČE LE NA UPOŠTEVANJU SEDANJEGA STANJA, PA ČETUDI JE TO STANJE ZASKRBLJUJOČE IN V ŠTEVILNIH POGLEDIH KRITIČNO

Slovenija lahko gradi svoj razvoj kmetijstva le na zatečenem stanju. Za kakršenkoli napredek pa mora obstoječi ustroj močno racionalizirati. Okoljska sprejemljivost v pretežnem delu

ni težavna in prilagajanje večini ne bi smelo povzročati velikih stroškov. Skozi opravljanje neproizvodnih nalog v podeželskem prostoru lahko kmetijstvo dodatno širi svoj ekonomski potencial, podjetnejši posamezniki pa svojo tržno nišo. Ob okolju, ki postaja v sodobni civilizaciji temeljna vrednota, tudi hrana postaja bolj pomembna, vendar lahko slovensko kmetijstvo išče svojo priložnost le v kakovosti (ne pa v ceneni količini) in, kjer se le da, skozi 'butično' prodajo. Z globalno konkurenco je boj izgubljen vnaprej, vseeno pa so proizvodnost in stroškovna racionalizacija ter poslovna učinkovitost nujnost, ki je ni mogoče zaobiti. Razvoj lahko gradimo le na zdravih ekonomskih temeljih.

KGZS KOT INTERESNEGA ZASTOPNIKA SLOVENSKEGA PODEŽELJA POTREBUJEMO - V PRIHODNJE ŠE BOLJ KOT DOSLEJ

Četudi se v zadnjem času ponovno obuja zamisel o ukinitvi obveznega zborničnega članstva, avtorji študije ugotavljamo, da je to nevarna igra, ki utegne imeti nepopravljive posledice za slovensko podeželje. Njene vloge v tem prostoru ne more nihče ustrezno nadomestiti, bi pa morala KGZS še bolj ambiciozno in odločno zagovarjati glas svojega članstva. Kmetijsko gozdarska zbornica mora v najkrajšem času postati enakopravna soustvarjalka vseh strateških, programskih in izvedbenih dokumentov slovenskega kmetijstva. Ob tem mora izvajati neprestan pritisk, da strateški in programski dokumenti ne bodo (p)ostali le visokoleteči in lepo zveneči papirji brez operativne izvedbe. KGZS je edina lahko kompetentna koordinatorka izvajanja potrebnih dejavnosti (v slovenskem prostoru), zato si mora izboriti priznanje te vloge in s tem položaja, da svoje naloge izvaja na avtonomen način. Z družbeno odgovornim pristopom na kompleksnem področju, ki ga je gradila že doslej, v prihodnje pa ga mora še okrepiti in dodatno utemeljiti na zgodovini večkrat izkazanih pozitivnih osebnostnih lastnosti slovenskega kmet(stv)a, si bo postopoma lahko zagotovila tudi široko javno podporo.

ZADRUŽNIŠTVO ŠE NI IZPETA ZGODBA

Pri prihodnjem razvoju kmetijstva bodo imele pomembno vlogo tudi zadruge. Se pa morajo dejavno prilagoditi izzi- vom sodobnih trendov. Poleg vloge trgovskega posrednika jih

v prihodnje avtorji študije vidimo predvsem v vlogi zelo dejavnega koordinatorja razvoja podeželja - zlasti v poslovnem smislu. V najkrajšem možnem času morajo izpeljati nujno potrebno racionalizacijo v svoji organiziranosti, saj so iz dneva v dan bolj izrinjene iz dobršnega dela kmetijskih trgov.

VSEBINA DOKUMENTA JE DOSTOPNA NA SPLETNI STRANI KGZS

Celotno vsebino dokumenta najdete na medmrežju (www.kgzs.si). V njem je predlaganih več konkretnih korakov ukrepanja - večino s strani same KGZS. Vsi ti koraki se zdijo samoumevni in bi jih bilo potrebno že izvesti, vsekakor pa je bolje z njimi začeti danes in ne čakati na jutri. V dokumentu je podana tudi groba ocena pričakovanih učinkov predlaganih ukrepov na letni ravni in skozi daljše obdobje. V tem prispevku jih le na kratko povzemamo:

1. Znotraj KGZS predlagamo **oblikovanje** precej široke **strokovne skupine** za pripravo sistemskih rešitev in njihovo vpeljavo v prakso. Njen vodja bi moral imeti razmeroma velika vsebinska pooblastila, odgovoren pa bi bil neposredno predsedniku KGZS, njemu upravnemu odboru in svetu. Osrednja dejavnost skupine bi bila pospešitev izvedbe predlaganih ukrepov.

2. **Kmetijske zadruge** kot nosilke dinamičnega razvoja slovenskega podeželja je potrebno spraviti v delovanje na višjih obratih. Nujno je **na novo definirati njihovo vlogo** in najti način, da bodo same dejavno pristopile k nujnim spremembam, ki bodo dale pozitivne sinergijske učinke poslovanja - ne le skozi poenotene blagovnih tokov ob uvedbi

ETIKS
www.etiks.si

Za toplino vašega doma!

ETIKS D.O.O., Ob Dragi 3, 3220 ŠTORE
TEL: 03 780 22 80, www.etiks.si, info@etiks.si

UGODNA PONUDBA:
kotlov za centralno ogrevanje,
peletnih gorilnikov, kaminov, solarnih kolektorjev, hranilnikov toplote

NOVO - UGODNO:
ATMOS DC 25 S/eco2

uplinjevalni kotel na trdo gorivo
subvencija eko sklada
izkoristek 90,5 %

PELETNI GORILNIKI
primerni za montažo na kotle
za trdo gorivo 50 % cenejše od
ogrevanja na olje

KAMINI že za 150 EUR z DDV (do - 50 %)
moderen dizajn, visoka kvaliteta izdelave
litoželezno s čarnotom obloženo kurilnice
keramične stranice v različnih barvah

Akcija velja do 30.5.2011 oziroma do razprodaje zalog

Tel.: 03 780 22 80; info@etiks.si; www.etiks.si

sodobnejših metod poslovanja (ukrep 4) - in se dodatno osmislile skozi širšo vključenost v razvojne dejavnosti v svojem 'lokalnem' okolju.

3. **Uvedba bonitetnega sistema**, ki bo povezana z ostalimi funkcijami, ki jih izvaja KGZS, lahko prinese precejšnje ekonomske učinke članom KGZS (**vsaj nekajkratno vrednost letne članarine**) in ob tem predvsem preko dviga pripadnosti članstva prinese pozitivne učinke tudi sami KGZS.

4. **Usklajena nabava repromateriala za kmetijstvo in skupen nastop kmetijstva pri prodaji** proizvodov vidimo kot ključna koraka za doseganje boljših ekonomskih rezultatov kmetijstva v njegovem tržnem delu. Učinek teh dveh korakov ocenjujemo na vsaj 30 milijonov evrov letno. Od takšne reorganizacije bodo imeli korist vsi kmetje, največje pa vsekakor večja tržno usmerjena kmetijska gospodarstva, ki so steber razvoja slovenskih vasi. Ob nadaljevanju ekonomskih trendov zadnjih let se zdi vprašljiv celo njihov goli obstoj. Nadaljevanje smeri razvoja v zadnjih letih ni v dobro niti širše javnosti, četudi ta pri proizvodno močnejših kmetih pogosto vidi predvsem negativne plati. Zato kaže prepričati tudi slovensko vlado, da je izvedba predlaganega koraka nujna in da ga kaže podpreti tudi z njene strani.

5. Priprava pozitivnega terena za **vlaganje v razvoj znanja in izobraževanje**, saj je razvoj novih poslovnih modelov, sodobnega upravljanja, uvajanje informacijske in komunikacijske podpore poslovnim procesom in tudi strokovnega usposabljanja še kako potrebno (tudi v kmetijstvu). Vsekakor to ni v sozvočju le z zavezami Slovenije na ravni

Evropske unije - pomembne je je, da to lahko dejansko prispeva k izboljšanju konkurenčnosti slovenskega kmetijstva/podeželja.

6. **Oblikovanje posebne skupine za normativno deregulacijo (poenostavitev poslovanja)** kot nujen prioriteten ukrep, saj je obstoječ sistem popolnoma nepregleden in močno zavira podjetniški duh v kmetijstvu. KGZS bi na predlog takšne skupine skušala doseči urejen, a močno poenostavljen normativni okvir za poslovanje, ki bi bil pregleden in ne bi po nepotrebnem dušil gospodarjenja na kmetijskih gospodarstvih in zviševal stroškov poslovanja.

7. **KGZS mora v najkrajšem času postati dejavna in ključna sooblikovalka politik**, ki se tičejo vseh področij njenega delovanja. Njena vloga je predvsem v prilagoditvi novo nastajajoče zakonodaje slovenskim razmeram namesto nekritičnega prevzemanja evropske zakonodaje, ki ga tako radi začnimo z dodatnimi omejitvami, največkrat postavljenimi brez treznega premisleka.

8. KGZS naj se zaradi kritičnega stanja in zaskrbljujoče prihodnosti bistveno bolj dejavno kot doslej vključi tudi v **zastopanje poslovno-ekonomskih interesov kmetijstva**. Preko svojih članov naj pelje stalen močan pritisk, ki bo izsilil racionalizacijo poslovanja in učinkovitost zastopanja interesov kmetijstva s strani združenega sistema in ostalih akterjev.

9. Na daljši rok kaže **graditi predvsem učinkovit agro-živilski model**, v katerem bo lastništvo ohranjeno v pretežno slovenski lasti, deleži v končni ceni za potrošnika pa sorazmerni vložkom posame-

znih členov v verigi (ta vidik ni podrobneje obravnavan v študiji, ga bo pa potrebno prav tako pospešeno doreči in udejanjiti).

NIČ IN NIHČE NE MORE NADOMESTITI NAŠE ODLOČITVE, DA BOMO UPOŠTEVALI ZDRAVO KMEČKO PAMET, ZATO SE ODLOČIMO ČIM PREJ

Dober poznavalec slovenskega kmetijstva in tudi razmer v Sloveniji nasploh mi je pred kratkim dejal: »Vsaj 90 odstotkov obrtnikov, podjetnikov in podjetij, ki so tako slabo organizirana, kot so trenutno slovenski kmetje, je že propadlo ali pa se jim bo to zgodilo v zelo kratkem času.«

Z zadovoljstvom ugotavljam, da je vodstvo KGZS resno proučilo ugotovitve

študije in se odločilo pomagati svojim članom tudi na področju poslovne organiziranosti. V kratkem vam bodo predstavljene konkretne dejavnosti, ki pa same po sebi še ne pomenijo rezultatov. Potreben bo tudi vaš odziv, spoštovani kmetje in drugi člani zbornice. Če ponujene roke ne boste sprejeli, to ne bo več odgovornost KGZS. Trkanje na vrata pač nič ne pomaga. Vrata je treba preprosto odpreti. To pa je vaša oziroma naša (tudi sam sem kmet in član KGZS) naloga.

» PROF. DR. STANE KAVČIČ
soavtor študije in član
upravnega odbora KGZS

NEW HOLLAND
AGRICULTURE
www.newholland.si

TD4000F

ENOSTAVEN IN CENOVNO UGODEN

TD4020F
48kW (65KM)

Izvedba s kabino že od
25.870€
Z DDV

Izvedba z lokom že od
21.800€
Z DDV

FOTOGRAFIJA JE SIMBOLIČNA.

Na voljo tudi TD4030F (57kW/78KM) in TD4040F (65kW/88KM)

ITRO ITRO d.o.o., PE Štore, Železarska c.3, 3220 Štore
Telefon: (03) 780 57 12, 780 57 14

VEČ INFORMACIJ NA SPLETU IN PRI POOBLAŠČENIH ZASTOPNIKIH

Prenova Skupne kmetijske politike

Temeljita prenova Skupne kmetijske politike (SKP) v letu 2003 in izvedeni delni popravek leta 2008 omogočata izvajanje SKP do leta 2013.

Z letom 2013 se izteče sedanjí proračunski okvir, uveljavila se je Lizbonska pogodba. Ta je poleg spopadanja z novimi izzivi (globalizacija gospodarstva, demografski razvoj, podnebne spremembe, oskrba z energijo ali nove grožnje na področju varnosti) spremenila tudi same postopke odločanja.

Ker je potrebno pripraviti okvir nove SKP, je Evropska komisija z dokumentom »Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in odboru regij Skupna kmetijska politika proti letu 2020: odziv na prihodnje izzive, povezane s hrano, naravnimi viri in ozemlje« dne 18. novembra 2010 začela inštitucionalno razpravo in priprave na zakonske predloge.

Na sestanku, ki je potekal 8. marca 2011 v Bruslju (CAP Simplification) na sedežu Evropske komisije, so prisotni razpravljali o nekaterih dosedanjih predlogih z vidika izvedljivosti. Komisija je mnenja, da mora biti kriterij za določitev dejavne kmetije takšen, da se bo kontrola tega elementa lahko izvedla administrativno. Komisija meni, da je potrebno za vse dejavne kmetije tudi natančneje določiti opravičljive površine. Poseg je potreben, ker po sedanjí ureditvi lahko pridobivajo neposredno plačilo tudi zemljišča, ki niso namenjena kmetijski rabi ali pa so v lasti pravnih ali fizičnih oseb, ki se s pridelavo hrane

ne ukvarjajo. Pri določitvi malih kmetij bodo upoštevane razlike med državami članicami. Ukrep za male kmetije mora omogočati in animirati njihove nosilce k razvoju v večje, bolj proizvodni hrane usmerjene kmetije. Gotovo ne bi bilo dolgoročno pravilno, da bi se v državah, kjer imamo majhne kmetije, zaradi novega ukrepa ustavil razvoj prestrukturiranja kmetijstva. Z uvedbo zgornjega praga plačil komisija želi bolje razporediti plačila med kmetovalci v bodoče, vendar je potrebno uskladiti tovrstne predloge z razlikami med kmetijskimi gospodarstvi. Kmetije, ki imajo več delovne sile, ne smejo trpeti zaradi te zamisli. Zelenitev kmetijske politike je po predlogu Komisije novost, ki bo uvedena v neposredna plačila. V poštev pridejo vsi ukrepi, ki jih je moč enostavno nadzorovati, zato Komisija še išče najprimernejše. Med ukrepi, ki jih je Komisija sprva uvrstila na seznam in predstavljajo določene izvedbene težave, so zeleni pokrov, kolobar in ekološka praha. Ukrepi so povezani z dodatnimi stroški vzpostavitve, administriranja ter kontrol. Zeleni pokrov je mišljen kot setev ustreznih rastlin med glavnimi posevki. Prva težava je določitev časa, kdaj je potrebno izvesti ukrep, druga pa je, ker zeleni pokrov ne morejo kontrolirati z metodami daljinskega zaznavanja v času, ko ni intenzivne vegetacije. To bi potegnilo za seboj kontrolo na kraju samem, kar pa bi posledično povzročilo nekaj-

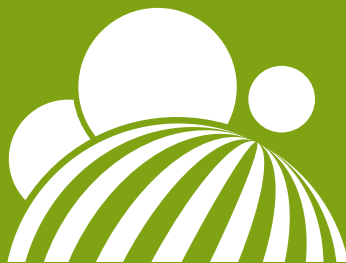

Kmetijski minister mag. Dejan Židan pospešeno usklajuje stališča do prenove skupne kmetijske politike s podobno mislečimi ministri članic EU. Aprila se je na Brdu pri Kranju srečal z nemško kmetijsko ministrico Ilse Aigner.

mesečni zamik izplačil. Kolobar ne gre v kontekst enoletnih plačil, zato Komisija predlaga, da bi kontrolirali število kultur, ki jih kmetija ima na njivskih površinah kot glavne posevke, zato se razmišlja o največjem odstotku določene kulture, ki je še dovoljena na kmetijskem gospodarstvu. Ekološka praha ni smiselna, ker v času pomanjkanja kmetijskih dobrin in višanja svetovnih cen hrane ni primerno izdajati posamezne površine izven kmetijske proizvodnje. Zato predlagajo umestitev drugih delov zemljišč med opravičljiva zemljišča in so koristni z vidika biodiverzitet, kot so meje, mejice, ozare, obvodni pasovi. Sedaj je jasno, da Evropska komisija zelo pospešeno pripravlja dokument, ki bo ocenil vpliv novosti z vidika primernosti in izvedljivo-

sti ter bo nastavek zakonodajnemu predlogu. Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije ugotavlja, da se Ministrstvo za kmetijstvo gozdarstvo in prehrano poleg priprave uradnega stališča Slovenije, pri katerem je sodelovala tudi KGZS, s svojimi službami in organi v sestavi že dejavno vključuje v delovne skupine Evropske komisije, ki pripravljajo konkretnije vsebine bodoče SKP. KGZS je zato konec marca 2011 pozvala MKGP, da začne z rednim obveščanjem nevladnih organizacij s področja kmetijstva z razvojem konkretnih predlogov ter vprašanj izvedljivosti predlaganih rešitev. Predlagali smo tudi, da MKGP pripravi simulacije rešitev in njihove posledice za slovensko kmetijstvo.

» ANTON JAGODIČ

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije
KGZS

Dobro

**JE BITI ČLAN KMETIJSKO
GOZDARSKE ZBORNICE SLOVENIJE
SKUPAJ SMO MOČNEJŠI IN VPLIVNEJŠI!**

Osnovno poslanstvo Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije je zadovoljen član in obdelano ter poseljeno podeželje. Za zastopanje interesov članov mora biti Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije samostojna pri odločanju in finančno neodvisna. Naše delo usmerjajo naši člani.

Slehnemu članu in celotnemu kmetijstvu zagotavljamo koristi na številnih področjih. Predstavljamo vam naše delo in okvirne vrednosti sredstev, ki smo jih pridobili za podeželje v letu 2010.

CIRIL SMRKOLJ,
predsednik

V LETU 2011 SE ZAVZEMAMO ZA

- Izboljšanje dohodkovnega položaja naših članov.
- Povečanje učinkovitosti gospodarjenja v kmetijstvu in gozdarstvu.
- Povečanje prehranske samooskrbe v Sloveniji.
- Dvig socialne varnosti članov.
- Ohranjanje višine sredstev za podporo kmetijstvu tudi po letu 2013.
- Poenostavitev postopkov in predpisov.
- Ohranjanje kmetovanja na vodovarstvenih območjih.
- Trajno varovanje kmetijskih zemljišč in gozdov.
- Zniževanje dodatnih obdavčitev in obveznosti v kmetijstvu in gozdarstvu.
- Ureditev sistema zavarovanj v kmetijstvu.
- Začetek izvajanja programa za potrjevanje certifikacije gozdov PEFC.
- Izboljšanje sistema povračila škod po divjadi in zvereh.
- Aktivno promocijo pridelkov in izdelkov slovenskih kmetij.

DOBRO JE BITI ČLAN KMETIJSKO GOZDARSKE ZBORNICE SLOVENIJE!

POZNAMO TEŽAVE IN INTERESE NAŠIH ČLANOV

Težave lastnikov kmetijskih in gozdnih zemljišč, kmetijskih zadrug, podjetij in ribičev rešujemo na lokalni, regionalni in državni ravni. Vsako leto uresničimo veliko pobud naših članov.

POSVETIMO SE VSAKEMU ČLANU

Zavedamo se pomena zadovoljstva vsakega izmed naših članov. Kmetijski svetovalci svetujejo na področju rastlinske pridelave, živinoreje, dopolnilnih dejavnosti na kmetiji, razvoja podeželja, gozdarstva ter ribištva. Skupaj z voljenimi člani s konkretnimi strokovnimi nasveti, vplivom in povezavami vsako leto pomagamo več kot 111.000 članom. Delujemo na območju celotne Slovenije.

SKRBIMO ZA DOBRO INFORMIRANOST ČLANOV

Dostop do vsakodneвно osvežene spletne strani www.kgzs.si in mesečno prejemanje glasila Zelena dežela omogočata pridobitev številnih aktualnih informacij.

SMO ZA POŠTENE ODNOSE V VERIGI OD VIL DO VILIC Organiziramo promocijsko-prodajne prireditve, ocenjevanja kakovosti in sejemske nastope prek katerih širimo zavedanje pomena uživanja pridelkov in izdelkov slovenskega podeželja. Članom omogočamo tudi predstavitev ponudbe pridelkov, izdelkov in storitev na spletni strani www.kupujmodomace.si.

NAJPOMEMBNEJŠI DOSEŽKI KGZS V LETU 2010

Zastopamo interese slovenskega kmetijstva, gozdarstva in ribištva v Sloveniji in Evropski uniji prek Evropskega ekonomsko-socialnega odbora in organizacij COPA (organizacije kmetov) in COGECA (kmetijske zdruge). V sodelovanju z drugimi nevladnimi organizacijami v kmetijstvu zastopamo interese članov in slovenskega kmetijstva, gozdarstva in ribištva v Državnem zboru, Državnem svetu, na Vladi RS in ministrstvih.

NEKATERI NAŠI USPEHI V LETU 2010:

- Sprememba Zakona o dohodnini – povečanje praga za vstop v obvezno knjigovodstvo in zmanjšanje plačila akontacije dohodnine.

prihranek 33 mio €

- Sodelovanje v projektu zmanjšanja administrativnih ovir v zakonih (Zakon o kmetijstvu, Zakon o veterinarstvu, Zakon o veterinarskih merilih skladnosti, Zakon o živinoreji, Zakon o zaščiti živali, Zakon o semenskem materialu).

predviden prihranek 26 mio €

- Sodelovanje pri pripravi Uredbe o začasni shemi omejene pomoči ob finančni in gospodarski krizi v kmetijstvu v letu 2009 in pridobitvi pomoči de minimis za mlečni in prašičerejski sektor.

pridobitev 6,4 mio €

- Izločitev plačil za območja z omejenimi možnostmi za kmetovanje iz obdavčitve.

prihranek 4,4 mio €

- Znižanje katastrskega dohodka za 36 % ter s tem nižja osnova za obdavčitev in lažji dostop do socialnih transferjev.

prihranek 2,5 mio €

- Navzkrižna skladnost – uvedba kategorije malih kršitev, ki pomeni možnost, da kmetija odpravi morebitne nepravilnosti v postavljenem roku.

prihranek 70.000 €/leto

- Ponovna stalna registracija sredstev za tretiranje koruze.

prihranek 30.000 €/leto

- Priprava 57 predlogov poenostavitve vladnih predpisov.
- Sodelovanje pri pridobitvi občinskih sredstev za kmetijstvo in gozdarstvo v okviru odborov izpostav.
- Partnersko sodelovanje z Vlado RS pri oblikovanju Resolucije o strateških usmeritvah razvoja slovenskega kmetijstva in živilstva.

NAJPOMEMBNEJŠI DOSEŽKI KMETIJSKO GOZDARSKE ZBORNICE SLOVENIJE V LETU 2010

SVETUJEMO NA PODROČJU TEHNOLOŠKEGA IZVAJANJA UKREPOV ZA DVIG KONKURENČNOSTI SLOVENSkih KMETIJ

SPodbUJANJE PRIDOBIVANJA DOPOLNILNEGA IN DODATNEGA DOHODKA NA KMETIJI

- Pomoč pri registraciji dopolnilnih dejavnosti 588 kmetijam, pomoč pri pripravi na registracijo dopolnilnih dejavnosti 652 kmetijam.
- Izvedba 721 izobraževanj za kmete - 45.420 udeležencev.
- Prek 400 izvedenih postopkov potrjevanja nacionalne poklicne kvalifikacije.
- Pomoč lastnikom gozdov pri trženju lesa. Izvedba mednarodnega projekta in priprava priročnika Ponosen kmet za promocijo in trženje lokalnih in regionalnih proizvodov.

PODPORA ČLANOM PRI UVELJAVLJANJU UKREPOV SKUPNE KMETIJSKE POLITIKE

- Izvedba kampanje za oddajo zahtevkov za ukrepe skupne kmetijske politike 2010 – vnos 60.000 vlog. Pomoč pri pridobitvi sredstev iz neposrednih plačil – 140 mio €, plačila za težje pogoje pridelave (OMD) – 40 mio €, plačila kmetijsko okoljskega programa (KOP) – 40 mio €. S tem smo pripomogli k skoraj 100 % koriščenju EU sredstev.

pridobitev 220 mio €

- Svetovanje in izdelava poslovnih načrtov in uveljavljanja zahtevkov za ukrepe razvoja podeželja z naslova izboljšanja konkurenčnosti kmetijskega in gozdarskega sektorja ter kakovosti življenja na podeželju in diverzifikacija podeželskega gospodarstva. Na določenih razpisih izdelava več kot 80 % vlog.

pridobitev 35 mio €

IZVAJANJE SVETOVANJA

- Pravna pomoč članom - priprava pritožb, vzorcev pritožb, tožb, pisnih in ustnih svetovanj.

prihranek 140.000 €

- Svetovanje lastnikom pri uveljavljanju škod po divjadi in zvereh.

pridobitev 50.000 €

- Več kot 150.000 osebnih svetovanj kmetom o tehnologiji pridelave rastlin, reje živali, predelave in dopolnilnih dejavnosti na kmetiji, mehanizacije in opreme, okoljskih zahtev ter zakonodaje.
- Spremljanje FADN knjigovodstva na 900 kmetijah.
- Izvajanje strokovnih nalog kmetijskega svetovanja, selekcije in kontrole v živinoreji ter gozdarstvu.
- Prenovljen priročnik za izvajanje navzkrižne skladnosti na kmetijah.
- Izdelava tehnoloških navodil v primeru poplav za kmetovalce.
- Priprava kataloga kalkulacij.

INFORMIRAMO IN PROMOVIRAMO

- Obveščanje javnosti prek glasila KGZS Zelena dežela, novinarskih konferenc in sporočil za javnost.
- Več kot 200.000 obiskov spletne strani www.kgzs.si.
- Promocijsko-prodajne predstavitve na sejnih (AGRA, MOS, Narava-zdravje, Sejem Komenda) in prireditvah Podeželje v mestu.
- Srečanje kmetov na Ponikvi.
- Sodelovanje v akciji S kmetije za vas in izboru Inovativni mladi kmet.
- Aktivnosti za dvig kakovosti slovenske kulinarčne ponudbe z ocenjevalno razstavo Dobrote slovenskih kmetij.
- Izobraževanje in promocija kmetijstva med osnovnošolci z izvedo likovnega natečaja Rad delam na kmetiji po 500 osnovnih šolah in tekmovanja v znanju Mladi in kmetijstvo.
- Koordinacija kmetij v okviru Sheme šolskega sadja.
- Sodelovanje v projektu Očistimo Slovenijo v enem dnevu.
- Pričetek projekta Kupujmo domače - spletna stran www.kupujmodomace.si.

**KUPUJMO
DOMAČE!**
KGZS

OBRNITE SE NA NAS!

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

POBUDE ČLANOV

Telefon: 01 513 66 00

E-pošta: kgzs@kgzs.si

PRAVNO SVETOVANJE

Telefon: 01 513 66 20

E-pošta: pravno.svetovanje@kgzs.si

KMETIJSKO IN GOZDARSKO SVETOVANJE

Telefon: 01 51 36 662

E-pošta: sks@kgzs.si

PROMOCIJA, SEJMI IN SPLETNA STRAN

www.kgzs.si

Telefon: 01 51 36 640

E-pošta: pr@kgzs.si

PROMOCIJSKA SPLETNA STRAN

www.kupujmodomace.si

Telefon: 01 51 36 640

E-pošta: kupujmo.domace@kgzs.si

UREDNIŠTVO GLASILA ZELENA DEŽELA

Telefon: 01 513 66 00

E-pošta: zelena.dezela@kgzs.si

oblikovanje: www.mintcolibri.com

Jubilej kmetijske šole na Gorenjskem

Letos bodo na Gorenjskem zabeležili tridesetletnico prvega vpisa kmetijcev v kmetijsko šolo v Čirčah pri Kranju.

Na Gorenjskem se je pričelo kmetijsko izobraževanje leta 1939 na ugledni kmetijski šoli v Poljčah pri Begunjah. Leta 1967 je državna uprava to izobraževanje prekinila. Od takrat naprej so se morali znana željni in kmetovanju naklonjeni učenci z območja Gorenjske in drugih krajev ljubljanske kotline izobraževati na kmetijskih šolah Grm pri Novem mestu, Šentjur pri Celju in v Mariboru.

Leta 1981 smo na Gorenjskem z uvedbo t. i. usmerjenega izobraževanja ponovno pridobili kmetijsko šolo, ki se je takrat pripojila k Mlekarski šoli v Kranju. To je bila za nas kmete velika pridobitev, saj smo se v prvi letnik pred tridesetimi leti večinoma vpisali predvideni nasledniki še danes trdnih kmetij na Gorenjskem. Kmetijska šola

Generacija 1981: nekaj dijakov (tudi članov KGZS). Sedijo od leve proti desni: dr. Bernarda Čebulj, zaposlena na MKGP, Simon Alič iz Pevnega pri Škofji Loki, Štefan Oštir, ravnatelj takratne Srednje mlekarke in kmetijske šole v Kranju, Ivana Černe iz Blejske Dobrave in Miloš Benedik z Lavtarskega vrha nad Kranjem. Stojijo od leve proti desni: Jože Likosar iz Voklega, Janez Zmrzlikar iz Voklega, Janko Jeglič iz Podbrezj, Benjamin Žitko iz Brezovice pri Ljubljani, Franci Molj iz Vogelj, Janez Kosmač iz Zapog in Jože Repe iz Zgornjih Gorij.

v domači regiji je tako lahko marsikateri kmetiji pripomogla k hitrejšemu razvoju, saj nam ni bilo več potrebno odhajati v času šolanja za dlje časa od

doma. Več časa smo lahko namenili delu na domači kmetiji. Svoje znanje, pridobljeno v šoli, smo lahko praktično preizkusili na domači kmetiji.

Jeseni bodo torej minila že tri desetletja od začetka šolanja prve generacije kmetijcev na kmetijski šoli v Čirčah. Tam smo bili s prostorom že od vsega začetka precej omejeni. Vse do leta 2006, ko je bila končana gradnja Biotehniškega centra Naklo, kamor se je 28. marca preselila naša šola, nas je spremljala želja po večjih in bolj urejenih prostorih.

Danes predstavlja Biotehniški center Naklo središče sodobnega in širokega izobraževanja s področja osnovne kmetijske pridelave, s področja predelave kmetijskih pridelkov ter drugih vzporednih dejavnosti, pomembnih za ohranjanje kmetovanja v naši regiji.

» JANKO JEGLIČ,
» ŠTEFAN OŠTIR

Druženje hrane in vina na Jožefovem sejmu

Kako se povezuje hrana in vino, sta na že 23. Jožefovem sejmu v dvorani Kmetijske zadruge Petrovče prikazali Društvo podeželskih žena Občine Žalec in Društvo savinjskih vinogradnikov v sodelovanju s KGZS - Zavodom Celje (Izpostava Žalec).

Za sladokusce je pitje vina med obrokom hrane tako rekoč obvezen obred. Nudi gastronomski užitek, poleg tega pa še predstavlja vnos pomembnih hranilnih snovi, ki botrujejo dobremu počutju. Vino je človeku plemenit sopotnik in edino človek lahko to plemenitost neguje ali pa jo zapravi.

Stroga pravila, da se k ribam in belemu mesu poda belo vino, k rdečemu pa rdeče vino, danes

niso več upoštevana. Možnosti kombinacij je neskončno, vse pa so odvisne le od posameznikovega okusa. Bistveno je le, da upoštevamo, da je vino dopolnilo hrani, da je nikakor ne nadvlada, izstopa in ni vsiljivo. Hrano s svojimi značilnostmi oplemeniti in dopolniti. Vino je uporabno tudi pri kuhi v marinadah, kot začimba ali za posebne jedi in barvne kombinacije, za pripravo mesa in podobno. Članice Društva pode-

želskih žena Občine Žalec so pripravile različne začetne in glavne jedi ter sladice skupaj z ustreznimi vini, ki so jih pridelali savinjski vinogradniki.

Tako so k žrebičkovim zvitku v vinski omaki ponudili modro frankinjo barique, k svinjski ribi s slivami modri pinot in modre frankinje, k postrvi z radičem pa chardonnay in beli pinot, k medenim sladcam (medenim makov šarkelji in čokoladno-krompirjevi medenjaki)

pa polsladke rumene muškate in chardonnay izbor, šampion tekmovanja Vino Slovenija 2007 v Gornji Radgoni.

Savinjski vinogradniki so pripravili tudi razstavo razvoja vinogradništva v Savinjski dolini in na poskušnji ponudili vina svojih članov.

» ANDREJA ŽOLNIR
KGZS - Zavod Celje

Velikonočno obarvano Podeželje v mestu

Na Pogačarjevem trgu v Ljubljani je 16. aprila potekala prireditve Podeželje v mestu, ki jo je organizirala Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije (KGZS).

Na njej se je predstavilo 49 kmetij, ki so obiskovalcem ponudile kakovostne pridelke in izdelke slovenskega podeželja. Obiskovalci so med drugim poskusili frtaljo – tradicionalno jajčno jed, ki jo je pripravila skupina krajanov Gradišča.

Obiskovalce prireditve je nagovorila vinska kraljica Slovenije 2011 Simona Žugelj, ki je poudarila pomen zmernega pitja vina: »Še posebej v času praznikov pozivam vse voznike, da preden se sedejo za volan pomislijo na svojo varnost in varnost vseh prometnih udeležencev. Želim si, da bi se vsi vozniki zavedali, da vožnja in prekomerno pitje alkohola nista združljiva.«

Tovrstne prireditve so pomembne tudi z vidika osveščanja potrošnikov o pomenu domače, lokalno pridelane hrane. Slovenija se namreč sooča z izredno nizko samooskrbo, hrana pa postaja strateško vedno bolj pomembna. KGZS zato poudarja, da lahko le skupaj poskrbimo za večjo prehransko varnost. Vsak nakup hrane s slovenskih kmetij prispeva pomemben delež k dvigu samooskrbe in ohranjanju slovenskega podeželja.

» JERICA POTOČNIK

»Ali je gozd lahko rešitev za ohranitev hribovskih kmetij?«

V okviru dneva odprtih vrat na Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije (KGZS) – Zavodu Maribor je sredi aprila potekala okrogla miza z naslovom »Ali je gozd lahko rešitev za ohranitev hribovskih kmetij?«.

Predsednik KGZS Ciril Smrkolj je na okrogli poudaril, da bi se morala zakonodaja spremeniti tako, da bi država dobila več od gospodarjenja z državnimi gozdovi. Opozoril je tudi na premajhna vlaganja v gozdne prometnice in v nego ter varstvo gozdov. Izpostavil je, da je kar 37 odstotkov Slovenije v območjih Natura 2000, kar je po njegovem bistveno preveč. Slovenija si namreč ni znala izpogajati nadomestil za izpad dohodka zaradi Nature 2000. V nadaljevanju se je dotaknil uspešnega sistema koriščenja biomase v Avstriji in poudaril, da slovenska država premalo spodbuja investiranje v uporabo biomase za energetske namene. Kot je povedal, bi bilo treba za obstanek hribovskih kmetij nujno sprejeti takšno davčno zakonodajo, ki bi hribovske kmetije oprostila davkov, ne pa da jim nalaga nove.

» JERICA POTOČNIK

RASTLINJAKI

3 x 4 m
le 240 €

Pokličite 031 675 639

- rastlinjaki po meri,
- primerni za zimsko zelenjavo, poleti za paradižnik,
- menja se le folija na 5-8 let

Profiplast, d.o.o., 3204 Dobrna,
tel.: +386 (0) 3 791 80 33,
www.profiplast.si
e-pošta: profiplast@profiplast.si

Šest let zadružne oskrbe

Zadružna oskrba d.o.o. je podjetje, ustanovljeno za oskrbo kmetijskih zadrug, posestev in kmetijskih trgovin. Kupce oskrbuje s fitofarmaceutskimi sredstvi, ki so na voljo na slovenskem trgu, z mineralnimi gnojili Petrokemije Kutina, s semeni poljščin, krmili in drugim kmetijskim repromaterialom. Zadružna oskrba se ukvarja z odkupom poljščin in živine od kmetijskih zadrug in posestev. Podjetje posluje že šest let in je v stoodstotni zadružni lasti.

» PROMOCIJSKI TEKST

zadružna oskrba

**ZADRUŽNO PODJETJE ZA OSKRBO
S KMETIJSKIM REPRMATERIALOM**

SREDSTVA ZA VARSTVO RASTLIN
MINERALNA GNOJILA
SEMENA
KRMILA
DRUGO

ODKUPUJEMO POLJŠČINE IN ŽIVINO

Zadružna oskrba
d.o.o.
Rogozniška 27
2250 Ptuj
02 798 0480

Začetek kasaške sezone

Z otvoritveno dirko v Ljutomeru se je 25. aprila začela sezona kasaških dirk. Objavljamo datume in kraje dirk ter vas vabimo, da si jih ogledate.

Na vseh dirkah so organizirane stave. Izvleček pomembnejših obvestil iz pravil IGRÉ NA SREČO »KASAŠKE STAVE« (celotna pravila so na razpolago na stavnem mestu in tudi na spletni strani: www.zveza-kasaska-centrala.si):

Prireditelj organizira štiri vr-

ste kasaških stav: (1) zmaga, (2) dvojček, (3) trojček in (4) V5.

Zmaga: pravilno napovedan zmagovalec dirke; dvojček: v

pravilnem vrstnem redu pravilno napovedana

prvo- in drugouvrščeni v dirki, trojček: v pravilnem vrstnem redu pravilno napovedana prvo-, drugo- in tretjevrščeni v dirki;

V5: pravilno napovedani zmagovalci dirk št. 3, 4, 5, 6 in 7.

Zveza društev kasaške centrale Slovenije

Datum in kraj dirke	Tip dirke
15. maj, Ljubljana	
22. maj, Ljutomer	
29. maj, Komenda	
5. junij, Krško	Šampionat Slovenije
12. junij, Lenart	
19. junij, Šentjernej	Memorial Borisa Andrijaniča
26. junij, Ljutomer	
10. julij, Komenda	
17. julij, Ljutomer	
24. julij, Ig	
7. avgust, Ljutomer	Kvalifikacije za 21. kasaški derby
14. avgust, Lenart	
21. avgust, Ljutomer	Pokal Pomurskega sejma, kvalifikacije za DP3
28. avgust, Šentjernej	Memorial Jurija Levičnika,
4. september, Ljubljana	21. slovenski kasaški derby
11. september, Ljutomer	Državno prvenstvo za 3-letne slovenske kasače
18. september, Komenda	
25. september, Maribor	Kvalifikacije za DP2
2. oktober, Šentjernej	Dirka kobil, spominska dirka Alfreda Trenza
9. oktober, Ljubljana	Jesenski kriterij
16. oktober, Ljutomer	Državno prvenstvo za 2-letne slovenske kasače

KMETIJSKI CENTER LAH KOMENDA

Mojda Lah s.p.
Klanec 13
1218 Komenda
Fax: 01 / 834 22 10
Telefon traktorji NEW HOLLAND: 041 / 370 825, 01 / 8342 080
Stroj: 041 / 744 113, 01 / 8342 070
Rez. deli: 01/8342-080, 01/8341-022
e-mail: tomaslah@volvo.net, ic.lah@volvo.net, www.lah-sp.si

UGODNO CISTERNE IN PRIKOLICE VAIA IN DEMPER

CISTERNE VAIA (CINKANE): 2200-2700-3200-3500-4500-5000-6000-7000-8000-9000-10000-125000-14000-18700
-18000-20500-25500-30000L. ENOŠOVINKE, TANDEM - OPCIJA Z GARDO ČRPALKO S HIDR. VRTLJIVIM TOPOM.
TRAKTORSKE PRIKOLICE VAIA DEMPER NOSILNOST: 10000-12000-14000-16000-20000-25000-30000 kg.

PROGRAM STROJEV SIP. ROTACIJSKI KOŠILNIKI, VRTAVKASTI OBRAČALNIKI, ZGRABLJALNIKI, SAMONAKLADALNE PRIKOLICE, TROSILNIKI GNOJA: NOSILNOST 3500 DO 20000 KG, ENOOSNI IN TANDEM, SILAŽNI KOMBAJNI, NAKLADALCI GNOJA HIDRAVLIČNI.

PROGRAM PRIKOLIC IN TROSILCEV TEHNOSTROJ:
TRAKTORSKE PRIKOLICE KIPER (ENOOSNE, DVOOSNE, TANDEM) nosilnost od 3.000 do 20000kg. TROSILCI GNOJA: ENOOSNI. TANDEM nosilnost od 3500 do 22000 kg.

TRAKTORJI NEW HOLLAND VSEH MOČI:
POLJEDELSKI, VINOGRADNIŠKI, SADJARSKI, KOMUNALNI IN GOZDARSKI, ŽITNI KOMBAJNI IN BALIRKE

MLINI IN MEŠALNIKI PROIZVAJALCA BORI KLADIVAR MS 32 N MEŠALNIKI MOČNIH KRMIL ME 345, ME 500

CEPILNIKI LANCMAN OD 7, 8, 10, 13, 15, 21, 22, 26, 30T

MULČERJI INO:
115-130-150-160-190-225-245-270-280

KROČNE ŽAGE S KARDANSKIM IN ELEKTRO POGONOM IN POGONSKIM TRAKOM

SERVIS: NEW HOLLAND, SIP, ZETOR, TEHNOSTROJ, DAROS, GALFRE, OLT, KARDANSKE GREDI ZA KMETIJSKE STROJE NADOMESTNI DELI: NEW HOLLAND, STEYR, ZETOR UNIVERZAL, SIP, TEHNOSTROJ, CREINA, POTTINGER, OLT, BCS, KARDANSKE GREDI, AKUMULATORJI IN GUME! MENJAVA STARO ZA NOVO-DOSTAVA NA DOM REZERVNE DELE POŠILJAMO TUDI PO HITRI POŠTI, PLAČINI ROK ZA STROJE 60 DNI BREZ OBRESTI.

ODPRTO OD 8.00 DO 18.00, SOBOTA OD 8.00 DO 12.00

Biodinamika

Utemeljitelj biološko-dinamične metode gospodarjenja je bil filozof in znanstvenik dr. Rudolf Steiner. Gre za najstarejšo ekološko metodo, ki je uporabna tako v rastlinski kot živalski proizvodnji in gozdarstvu.

Biološko-dinamična metoda gospodarjenja je najstarejša in najuglednejša ekološka metoda dela z naravo. Izraz gospodarjenje se uporablja, ker se metoda nanaša na vsa področja dela z naravo, torej tako za poljedelstvo kot vrtnarstvo, živinorejo, čebelarstvo, gozdarstvo, pridelovanje semen in še kaj.

ZAČETKI, ORGANIZIRANOST IN RAZŠIRJENOST

Utemeljitelj metode dr. Rudolf Steiner je bil rojen na sotočju Mure in Drave v Donjem Kraljevcu leta 1861. Omenjena metoda je del njegove zapuščine, imenovane antropozofija ali modrost o človeku. Veje antropozofije so tudi valdorfska pedagogika, ki jo poznamo tudi v Sloveniji, antropozofska medicina in pedagogika za prizadete, ki je v Sloveniji še nimamo, in tako imenovane lepe umetnosti s Steinerjevo arhitekturo, oblikovanjem govora in evritmijo, ki jo v Sloveniji poznamo in se uporabljata v vzgojne in terapevtske namene.

Značilnost antropozofije je celosten pristop. Napotki za vsa praktična področja življenja so zajeti iz nadčutnega zaznavanja celote v njenih snovno pojavnih delih in njenih energetskih sestavinah.

Primer: Pri človeku Steiner ne govori samo o snoveh, ki so oblikovane v skelet, organe, mišice ..., temveč tudi o energijah, ki snovi organizirajo v skelet, organe ..., ki vodijo procese, v

katerih se ti oblikujejo, s katerimi delujejo. Te imenuje etri ali sile, ki oblikujejo življenje. Predstavi druge vrste energij v človeku, duševnost, s tem, kako veselje, žalost, sočutje, oblikovanje odnosov ... vplivajo na zdravje fizičnega telesa. Govori še o tretji energiji, o pomenu in vplivu te na duševnost in fizično telo človeka.

Rastlino predstavi Steiner kot organizem z dvema sestavinama: snovmi in tako imenovanimi etri, ki snovi organizirajo, ki rastlino oblikujejo v razvoju do zrelosti in semena. Iz nadčutnega Steiner pove, kako je povezana s silami Zemlje in kakšen je zanj pomen sil, ki pritekajo iz vesolja. Pove, kaj potrebuje, da bo zdravo in dobro rasla, da ne pride v degeneracijo, da ohranja svoje reproduktivne sposobnosti.

Pri živali govori Steiner o treh sestavinah organizma: o snoveh, o etrih, ki snovi organizirajo, organizem oblikujejo in obnavljajo, in o duševnosti živali, o posledicah dejstva, da ima nagone in instinkte, da doživlja veselje in žalost. Pove, kakšna mora biti krma in kakšni pogoji reje za dober razvoj, za ohranjanje vitalnih in reproduktivnih potencialov.

Steiner opozarja, da ima pri večplastnosti organizma poseben pomen najvišja sestavina. Pri rastlini so to etri, pri živalih je to duševnost, pri človeku pa duhovnost. Če hočemo, da so rastline zdrave, moramo skrbeti predvsem za dobro oskrbo z etri, pri živalih za spoštljiv odnos gospodarja do živali in

možnost zdravih odnosov med živalmi. Pri človeku je najprej pomembno, da se zave, kdo je, kaj vse je odvisno od tega, kako svojo vlogo gospodarja razume in udejanja.

ROJSTVO BIODINAMIKE SEGA V DAVNO LETO 1924

Steinerjevi pristaši, intelektualci, veleposestniki in plemstvo tistega časa so nekaj mesecev dr. Steinerja oblegali s prošnjo, da iz svojega videnja da napotke za plodno kmetijstvo. Že takrat so opazili, da mineralno gnojenje sicer povečuje količine, prehranske vrednosti in reproduktivne sposobnosti rastlin pa padajo. Živali potrebujejo večje količine krme in kmet se ne more več zanesti na svoja semena.

V Koberwitzu podanih osem Steinerjevih predavanj o biodinamiki imenujemo Kmetijski tečaj. Vsebine so bile tudi za Steinerjeve pristaše hud zalogaj. Pred zaključkom srečanja so zato sklenili, naj bi tam ustanovljen Preizkusni krožek najprej metodo preizkusil in naprej raziskal.

Razvoj za tem je potekal približno takole:

Preizkusni krožek je začel izdajati svoja obvestila, leta 1928 pa so bile sprejete smernice za pridelke, pridelane po biodinamični metodi, in registrirana blagovna znamka Demeter. Leta 1930 je bila ustanovljena Gospodarska zveza Demeter. Biodinamika se je v Nemčiji, Avstriji in Švici širila in leta 1939 je bilo tam približno tisoč biodinamičnih

kmetij. Potem ko je bila leta 1935 Antropozofska družba v Nemčiji prepovedana, so leta 1941 prepovedali tudi organizacijo Demeter.

Po drugi svetovni vojni se je biodinamika ponovno organizirala. Ustanovljen je bil Raziskovalni center za biodinamiko, ki je leta 1950 začel izdajati glasilo Živa zemlja, še danes glasilo biodinamikov nemško govoreče Evrope. Leta 1954 je bila ustanovljena Demeter zveza.

Opravljen je veliko raziskovalnega dela, izdana vrsta pomembnih knjig. Razvili so metode za ugotavljanje sicer nemerljivih kakovosti pridelkov in hrane. Potem ko je v petdesetih letih Hans Müller v Švici razvil sistem ekološkega kmetijstva, biodinamika s svojo organiziranostjo in izkušnjami vse bolj postaja tudi vodilo in pogosto pobudnik za organiziranost ekološkega kmetovanja Evrope.

Leta 1960 je bila ustanovljena delovna skupnost za predelavo in prodajo Demeter proizvodov. Leta 1962 je bilo prvič objavljeno raziskovalno delo Marije Thun o vplivu kozmičnih ritmov na rastline.

V zahodni Evropi tistega časa je raslo povpraševanje po ekoloških proizvodih in ekološko kmetijstvo se je širilo. Leta 1971, 43 let za biodinamiki, so nemški ekološki kmetje registrirali svojo prvo blagovno znamko Bioland. Leta 1973 je bila v Nemčiji ustanovljena prva kmetijska šola za biodinamiko.

V letih 1993–1996 se je

Demeter zveza reorganizirala. Sedež zveznih ustanov postane Darmstadt. Skupnost za predelavo in prodajo se je reorganizirala v Demeter Marktforum, regionalne organizacije so se okrepile. Leta 1994 je Raziskovalni center sprejel obširne smernice za predelavo skoraj vseh skupin proizvodov. Leta 1994 so bile izdelane Demeter smernice za čebelarjenje. V devetdesetih letih se zaradi vse večje koncentracije semenarn v rokah multinacionalnih koncernov oblikuje vrsta biodinamičnih pobud za semenarstvo. Biodinamiki metodično izdelajo smernice za ohranjanje semen in sort na kmetijah. Leta 1995 objavljeni rezultati t. i. DOK poizkusa v Švici potrjujejo prednosti biodinamične metode pred ostalimi ekološkimi metodami kmetovanja. Leta 1997 ustanovijo

Demeter International. V tem povežejo neodvisne Demeter organizacije in tiste, ki se oblikujejo v svetu kot nove pobude.

BIODINAMIKA V SVETU DANES

Demeter smernice so za ves svet enotne. Šestnajst samostojnih Demeter organizacij lahko sprejme za področje svojega delovanja strožje smernice od teh.

Samostojne Demeter organizacije v okviru Demeter International s pravico samostojnega certificiranja so v državah: Avstrija (5.016 ha), Brazilija (7.647 ha), Danska (1.434 ha), Egipt (3.073 ha), Finska (560 ha), Francija (6.900 ha), Nemčija (54.253 ha), Italija (8.600 ha), Luxemburg (526 ha), Nizozemska (4.423 ha), Nova Zelandija (1.259 ha), Norveška (663 ha), Švedska (4.082 ha),

Švica (3715 ha), Velika Britanija (4.237 ha), ZDA (3.521 ha), skupaj 119.909 ha površin.

Nove pobude v okviru Demeter Internationala s certificiranjem preko Demeter Internationala so v Argentini (942 ha), Belgiji (234 ha), Kanadi (1.137 ha), Čilu (1.029 ha), Kostariki (11 ha), Češki (1.324 ha), Dominikanski republiki (1.386 ha), Grčiji (208 ha), Madžarski (7.406 ha), Indiji (4.779 ha), Izraelu (96 ha), Maroku (99 ha), Mehiki (271 ha), Nepalu (101 ha), Paragvaju (192 ha), Poljski (1.627 ha), Portugalski (100 ha), Romuniji (159 ha), Siciliji (805 ha), Slovaški (218 ha), Sloveniji

(73 ha), Južni Afriki (79 ha), Španiji (567 ha), Šrilanki (758 ha), Tuniziji (1.851 ha), Turčiji (542 ha), Ugandi (170 ha), skupaj 25.251 ha površin, pa tudi na Japonskem in v Maleziji, kjer še ni certificiranih površin.

Navedene so površine s certificirano pridelavo. Površine, na katerih se v svetu dela po načelih biodinamike, toda brez vključevanja v pridobivanje blagovne znamke Demeter, so neprimerno večje. Aktualni podatki so dosegljivi na www.demeter.net.

»META VRHUNC,
v sodelovanju z Demeter
Zavodom

KGZS proti izgradnji hitre ceste skozi zeleno dolino

**HIDRAVLIČNA DVIGALA
GRABEŽI
VITLI**

hitri mobilni servis

LHO
LIV HIDRAVLIKA IN KOLESA, d.o.o.

Industrijska cesta 2, SI-6230 Postojna, Tel.: (05) 728 38 91, Fax: (05) 728 39 05
www.liv-hidravlika.si, info@liv-hidravlika.si

Sredi aprila je v Braslovčah potekala okrogla miza kot izraz protesta proti uničenju najboljših kmetijskih zemljišč v Savinjski dolini ob izgradnji hitre ceste tretje razvojne osi, na kateri je sodeloval tudi predsednik KGZS Ciril Smrkolj.

Na okrogli mizi je bil predstavljen apel Vladi RS in slovenski javnosti proti uničenju kmetijskih zemljišč, ki ga je podpisala tudi KGZS. Kot je povedal predsednik KGZS Ciril Smrkolj, bo KGZS v stikih z MKGP in MOP opozarjala na argumente, ki kažejo na nestrokovnost izbire predlagane trase. Trasa hitre ceste bo namreč iz kmetijske rabe neposredno izločila velike površine najboljših kmetijskih zemljišč in izrazito razkosala urejen in gospodarsko pomemben kmetijski prostor z delujočo namakalno infrastrukturo. S tem bo trajno prizadela potencialne te zelene doline.

»IRENA FRIŠKOVEC

KOP in navzkrižna skladnost v 2011

Kmetijsko-okoljski program in spremembe pri dodatnih zahtevah navzkrižne skladnosti za kmete v programu KOP - pregled minimalnih zahtev za uporabo gnojil in fitofarmaceutskih sredstev.

Kmetje, ki izvajajo podukrepe kmetijsko-okoljskega programa (KOP), so upravičeni do kmetijsko-okoljskih plačil.

Ob tem morajo upoštevati zahteve varovanja okolja, vzdrževati življenjski prostor rastlinskih in živalskih vrst ter s tem prispevati k ohranjanju poseljenosti in obdelanosti podeželja. Poleg predpisanih zahtev za posamezen podukrep KOP-a morajo izpolnjevati tudi vse zahteve navzkrižne skladnosti in dodatne minimalne zahteve za uporabo gnojil in fitofarmaceutskih sredstev ter zahteve glede gnojenja. Z zadnjo spremembo Uredbe o plačilih za ukrepe osi 2 iz Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2007-2013 v letih 2010-2013 (Uradni list št.: 12/2011) so v veljavo stopile spremembe pri minimalnih zahtevah za uporabo gnojil in fitofarmaceutskih sredstev.

S spremembo Skupne kmetijske politike po pregledu v letu 2008 (UREDBA SVETA (ES) št. 73/2009 z dne 19. januarja 2009 o skupnih pravilih za sheme neposrednih podpor za kmete v okviru skupne kmetijske politike in o uvedbi nekaterih shem podpor za kmete, spremembi uredb (ES) št. 1290/2005, (ES) št. 247/2006, (ES) št. 378/2007 in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1782/2003) je določeno, da države članice med obvezne standarde navzkrižne skladnosti vnesejo tudi pravila ravnanja na priobalnih zemljiščih. Zato ni več mogoče, da bi prepovedi za gnojenje in uporabo fitofarmaceutskih sredstev znotraj priobalnih zemljišč obsta-

jale v obliki dodatne zahteve v KOP-u. Zahteve navzkrižne skladnosti v RS (Uredba o predpisanih zahtevah ravnanja) glede upoštevanja prepovedi gnojenja in uporabe fitofarmaceutskih sredstev na priobalnih zemljiščih v tlorisni širini 15 m od meje brega voda 1. reda in 5 m od meje brega voda 2. reda pa še ostajajo v veljavi znotraj standarda za nitrate (zahteva 12) in standarda za fitofarmaceutska sredstva (zahteva 42) in jih morajo kmetje spoštovati.

V nadaljevanju se je vsebinsko spremenila zahteva, ki določa, da količina dušika iz mineralnih gnojil ne sme presegati 250 kilogramov na hektar na leto na kmetijskem gospodarstvu.

Po novem uporabljena količina skupnega dušika iz mineralnih in živinskih gnojil ne sme presegati določenih vrednosti za skupni dušik (iz preglednice) za podukrepe, razen pri podukrepih ohranjanje kolobarja, ozelenitev njivskih površin in integrirano poljedelstvo, pri katerih količina uporabljenega dušika iz mineralnih gnojil ne sme presegati 170 kilogramov na hektar letno oziroma vrednosti za skupni dušik (standard) (iz preglednice), ki velja za posamezne rastline, če je ta vrednost manjša od 170 kilogramov na hektar letno.

Zaradi lažjega razumevanja, kako bo imel kmet pregled nad količino uporabljenega dušika iz mineralnih in živinskih gnojil, objavljamo preglednico, v kateri so zapisane meje za posamezne rastline.

» ANTON JAGODIČ

Mejne vrednosti letnega vnosa dušika v tla v kg/ha

(Vir: Uradni list RS, št.: 12, z dne 25. 2. 2011)

Rastlina	Skupni dušik kg/ha (standard)	Skupni dušik kg/ha za podukrepe*
Krma s trajnih travnikov in pašnikov		
2-kosni travnik	170	115
3-kosni travnik	240	165
4-kosni travnik	320	220
Pašno-košna raba	240	165
Detelje in deteljne mešanice	80	55
Deteljno-travne mešanice	240	165
Trave, travne mešanice in travno-deteljne mešanice	320	220
Koruza za zrnje	270	185
Koruza za silažo	270	185
Krompir	240	165
Pšenica	180	125
Ječmen	150	105
Tritikala	150	105
Oves	120	80
Rž	120	80
Druga žita	120	80
Oljna ogrščica	200	140
Druge oljnice	80	55
Hmelj	270	185
Soja	80	55
Sončnice	150	105
Krmne korenovke	200	140
Drugi enoletni posevki	200	140
Sadne rastline		
Sadno drevje	150	105
Oljke	100	70
Drugo sadje (jagode, borovnice)	80	55
Vinska trta	100	70
Zelenjadnice		
Plodovke	250	175
Korenovke in gomoljnice	170	115
Solatnice	150	105
Kapusnice	300	210
Čebulnice	120	80
Čebulnice - por	250	175
Stročnice	60	40

*Ne velja za podukrepe KOP-a 214-I/1 ohranjanje kolobarja, 214-I/2 ozelenitev njivskih površin in 214-I/3 integrirano poljedelstvo, pri katerih količina uporabljenega dušika iz mineralnih gnojil ne sme presegati 170 kg/ha letno oziroma vrednosti iz stolpca »Skupni dušik (standard)«, če je ta vrednost manjša od 170 kg/ha letno.

Pravice in obveznosti nosilca KMG pri izvajanju kontrole

V prejšnji številki smo opozorili na pomen zapisnika in podajanja pripomb na zapisnik, ko kontrolor v imenu Agencije RS za kmetijske trge in razvoj podeželja izvaja kontrolo kmetijskega gospodarstva. V nadaljevanju želimo predstaviti še nekatere druge vaše pravice in obveznosti na kraju samem.

KONTROLA NA KRAJU SAMEM

Kontrole na kmetijskih gospodarstvih, ki so poleg administrativnih kontrol namenjene ugotavljanju upravičenosti do izplačevanja denarja, opravlja Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja (v nadaljevanju: Agencija). V kolikor so pri kontroli ugotovljene nepravilnosti, kmetijsko gospodarstvo doleti sankcije v obliki zmanjšanja odobrenih finančnih sredstev ali celo vrnitev vseh že prejetih finančnih sredstev. Ugotavlja in preverja se površina in raba kmetijskih zemljišč, kmetijske rastline, dokumentacija, označenost živali, pravilnost vpisov v register ipd.

Vse kontrole izvajajo za to usposobljeni in izobraženi kontrolorji. Kontrolor je uradna oseba, kar pomeni, da ima pooblastilo za opravljanje posameznih dejanj v upravnem postopku (iz-

vedbo kontrole na kraju samem).

POGOSTOST

Kontrolo na kraju samem je potrebno vsako leto opraviti pri najmanj 5 odstotkih vlagateljev zahtevkov za neposredna plačila na površino, pri deseti- ni vlagateljev zahtevkov za neposredna plačila za živali, pri 1 odstotku vlagateljev pa se izvaja kontrola izpolnjevanja zahtev navzkrižne skladnosti. Vzorec kmetijskih gospodarstev za kontrolo na kraju samem je izbran naključno in v manjšem delu nenaključno na podlagi prijav in sumov kršitev. Ker se različne vrste kontrol izvajajo v različnih časovnih obdobjih, je isto kmetijsko gospodarstvo lahko pregledano večkrat.

ČAS IN NAJAVA KONTROLE

Agencija izvaja kontrole po oddaji zahtevkov na zbirni vlogi, a pred izplačilom sredstev.

Kontrole se opravijo v času, ko je mogoče podatke iz vloge preveriti s stanjem na terenu.

Praviloma se kontrole izvajajo nenapovedano, kljub temu pa se kontrolor lahko vnaprej najavi po pošti ali telefonu, če s tem ni ogrožen namen kontrole; v primeru najave pa mora biti kontrola opravljena v roku 48 ur od najave. Ob najavi kontrole se kmeta seznanijo o namenu in vrsti kontrole, opozori o času izvedbe kontrole in opozori, da **mora ob dogovorjenem terminu zagotoviti prisotnost nosilca kmetijskega gospodarstva ali s strani nosilca pooblaščen osebe** (ob tem mora imeti pooblaščen oseba pisno pooblastilo).

POTEK KONTROLE

Nosilec kmetijskega gospodarstva mora že pred prihodom kontrolorja **pripraviti vso dokumentacijo** (zbirno vlogo, priloge, potrdila ...). Kontrolor se mora ob začetku izvajanja kontrole na kraju samem **predstaviti stranki in jo obvestiti o namenu kontrole**. Prav tako jo obvesti o postopkih in pravilih kontrole.

Nosilec kmetijskega gospodarstva ali njegov pooblaščenec mora pri izvedbi kontrole:

- podati vse informacije glede izpolnjevanja zahtev in informacije, ki so potrebne za izvedbo kontrole,
- omogočiti dostop do dokumentacije in predložiti zahtevano dokumentacijo,

- zbrati vse živali za namen pregleda,
- nuditi pomoč pri izvedbi kontrole.

O vseh ugotovitvah kontrolorja mora biti stranka obveščena sproti, pri čemer ima možnost, da na zapisnik poda svoje pripombe. Izvod podpisane- ga zapisnika vedno prejme tudi stranka.

ZAPISNIK

Ugotovitve kontrole se navedejo v **zapisniku o kontroli na kraju samem**. Kontrolor ima s seboj že vnaprej pripravljene ustrezne obrazce, na katere zapisuje svoje ugotovitve, ob tem pa mora glasno govoriti, kaj piše, tako da navzoča stranka spremlja potek nastajanja zapisnika.

Kontrolor v zapisnik zapiše svoje ugotovitve in jih podkrepiti s fotografijami. Preden kontrolor zapisnik zaključi, **ga mora prebrati** nosilcu kmetijskega gospodarstva ali njegovemu pooblaščenecu. **Ob tem lahko stranka poda svoje pripombe in izrazi svoje pomisleke, ki se prav tako zapišejo na zapisnik. V kolikor stranka nima pripomb, se to prav tako zabeleži v zapisniku.** Zapisnik nato stranka in kontrolor lastnoročno podpišeta na vsakem listu. Ob tem še opozarjamo, da na zapisnik ni možna pritožba, temveč je pritožba možna na odločbo Agencije, ki je izdana na podlagi ugotovitev kontrole.

Traktorji **STEYR** **CASE II** Priključki **Regent**

avto **CENTER** ORMOŽ d.o.o.

AVTOCENTER ORMOŽ d.o.o. Hardek 44c, 2270 ORMOŽ
Tel.: (02) 741 64 11, 051 302 910

SERVIS: (02) 7416 405, (031) 322 939
NADOMESTNI DELI: (02) 7416 407, (051) 310 999

• KREDIT LEASING
• STARO ZA NOVO

PRODAJA TRAKTORJEV

• KREDIT
• LEASING
• STARO ZA NOVO

NEW HOLLAND AGRICULTURE

- ugodne cene
- originalni nadomestni deli
- popravila v garanciji
- storitve na terenu

PRAVNI NASVETI

KO STRANKA NE PODPIŠE ZAPISNIKA

Nosilec kmetijskega gospodarstva ali njegov pooblaščenec lahko ne podpiše zapisnika ali pa odide, ob tem pa jasno izrazi, zakaj noče podpisati zapisnika ali zakaj odhaja. Dejstvo, da stranka zapisnika noče podpisati ali odide, kontrolor vpiše v zapisnik in navede razlog. Takšen zapisnik Agencija pri odločanju kljub temu upošteva kot iz-

kaz dejanskega stanja na kmetijskem gospodarstvu, zato si mora kontrolor prizadevati, da se pregled korektno zaključi.

KO KONTROLE NI MOGOČE DOKONČATI

V primeru, da se kontrola na kraju samem ne more dokončati (npr. neprimerno vreme za merjenje površin ...), se nadaljuje na kraju in v času, ki ga določi kontrolor v zapisniku.

Ob tem mora kontrolor **opozoriti** stranko, da se bo v primeru **neudeležbe** pri kontroli štele, da na **vse ugotovitve kontrolorja nima pripomb** ter da se odpoveduje posebnemu pisnemu vabilu.

KO STRANKA NE DOVOLI KONTROLE

Če nosilec kmetijskega gospodarstva ali njegov pooblaščenec ne dovoli kontrole, je sploh ne

omogoči ali jo med samim izvajanjem prekine in ne dovoli nadaljevanja, se v zapisniku označi čas izvedbe kontrole in navede, zakaj kontrola ni bila opravljena. **Stranki, ki ne omogoči izvedbe katere koli kontrole, mora Agencija vse zahteve za izplačila v celoti zavrnila.**

» GAŠPER CERAR

MEDNARODNA DEJAVNOST

Iz dela Evropskega ekonomsko-socialnega odbora

Stališče do sporočila Evropske komisije o SKP proti letu 2020

Na zadnji plenarni seji, ki je potekala 15. in 16. marca v Bruslju, se je tudi Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) opredelil do sporočila komisije o SKP proti letu 2020.

EESO pozdravlja sporočilo, saj ugotavlja, da sledi sporočilom in priporočilom, ki jih je odbor Komisije posredoval že v preteklosti. Pri sprejemanju mnenja je odbor opravil kar obsežno razpravo in ugotovil:

- Komisija ni dovolj jasno pojasnila povezave med cilji, inštrumenti in finančnimi viri SKP po letu 2013.
- Reforma mora biti izpeljana tako, da bo zajamčena donosnost kmetijstva in pošten dohodek za kmetovalce v vsej Evropski uniji.
- Kmetijstvo in gozdarstvo morata okrepiti svoj pomemben prispevek k trajnostnemu upravljanju naravnih virov in omogočiti konkreten odgovor na velika

vprišanja, kot so boj proti podnebnim spremembam, pomanjkanje vode, varstvo okolja in biotska raznovrstnost ter teritorialni razvoj.

- Strinja se s predlogom, da se pretekla referenčna obdobja ne uporabljajo več kot podlaga za določanje višine pomoči in poudarja pomen neposrednih plačil v okviru SKP za ohranitev evropskega modela kmetijstva. Ta plačila so zelo pomembna kot nadomestilo za vzdrževanje družbeno zaželenih visokih standardov Evropske unije in kot plačilo za kmetijske storitve, ki niso vključene v tržno ceno proizvodov. Prav tako imajo funkcijo varovanja pred tveganjem in zagotavljanja dohodka kmetom na vse bolj nestabilnih trgih. Dobrine in storitve, ki jih kmetovalci zagotavljajo družbi, se po mnenju EESO navezujejo na trajnostni razvoj, varstvo okolja, vital-

nost podeželskih območij, zmanjšanje revščine, varnost hrane, varstvo delavcev in potrošnikov.

- Dobro bi bilo predvideti dovolj dolgo prehodno obdobje (v skladu z novim programskim obdobjem, ki se bo končalo leta 2020), da bi se kmetovalci, zlasti tisti, ki so se v posebnih razmerah odločili za naložbe, lahko prilagodili odpravi uporabe preteklih referenčnih obdobj pri določanju vrednosti enotnega plačila. Zato EESO poziva k potrditvi nacionalnega in regionalnega inštrumenta prilagodljivosti, podobnega tistemu, ki izhaja iz člena 68 za dodeljevanje oblik posebne podpore, ter k zagotavljanju popolnega usklajevanja z ukrepi drugega stebra, organizacijo trgov v sektorju sadja in zelenjave ter promocijskimi ukrepi. V tem delu so se pojavljale težnje, da bi bilo to prehodno obdo-

bje različno za stare in nove članice. Nove članice bi imele krajše prehodno obdobje. Po mnenju direktorja KGZS Igorja Hrovatiča ne potrebujemo več Evrope dveh hitrosti, potrebujemo močno SKP, sporočilo samo pa predstavlja prehodno obdobje.

- Strinja se, da bi dodeljevanje podpor v okviru SKP omejili zgolj na dejavne kmetovalce, pri čemer bi evropski kmetijski model spodbujali z ukrepi iz prvega ali drugega stebra. Vsa plačila iz prvega in drugega stebra morajo biti usmerjena v reševanje socialnih, okoljskih in gospodarskih težav. V tem okviru EESO poziva Komisijo, naj opredeli pojem dejavni kmetovalec, ki bi se uporabljal na celotnem ozemlju Evropske unije. EESO predlaga, da se opredelitev dejavnega kmetovalca opre na naslednja merila: proizvodnjo in trženje

kmetijskih proizvodov, tudi z neposredno prodajo na lokalnih trgih, ter ustvarjanje javnih dobrin in storitev, koristnih za družbo.

- Ne bi smeli odpraviti podpore, ki je v okviru drugega stebra dodeljena kmetovalcem na območjih z omejenimi možnostmi iz naravnih in podnebnih razlogov. Z dopolnilno podporo, vezano na površino, za kmetovalce na območjih z omejenimi možnostmi bi lahko preprečili opuščanje kmetijske proizvodnje na ozemlju Evropske unije in tako prispevali k cilju prehranske varnosti. EESO poziva Komisijo, naj čim prej objavi predlog glede pregleda meril za določitev območij z omejenimi možnostmi (vmesna območja) ter tako omogoči ustrezno posvetovanje z vsemi zainteresiranimi stranmi.
- Nova SKP bi morala zagotoviti, da bo imela Evropska

unija konkurenčen in inovativen kmetijsko-živilski sektor, ki bo lahko prispeval k izboljšanju socialno-ekonomskih pogojev, delovnih razmer in varnosti delavcev v kmetijskem sektorju, pri dodeljevanju pomoči pa bi se morala sklicevati na popolno spoštovanje socialnih klavzul, zlasti spoštovanje delovne zakonodaje in pogodb.

- Komisija bi morala pojasniti uporabo »zelene« komponente neposrednih plačil in predstaviti dokončno oceno učinka tega predloga na sedanje okoljske programe iz drugega stebra. EESO jo je pozval, naj razmisli o morebitnih drugačnih pristopih. Med možnostmi bi bila tudi ta, da bi bilo plačilo »zelene« komponente neposrednih plačil pogojeno z obveznim sodelovanjem pri določenih kmetijsko-okoljskih ukrepih, ki bi lahko učinkovito vplivali na površino, pod

pogojem, da finančne spodbude v celoti pokrijejo večje stroške in da bodo birokratski postopki čim krajši. V ta namen bi morala Komisija pripraviti seznam ustreznih ukrepov, iz katerega bi kmetovalci lahko izbrali tiste, ki so najbolj primerni za njihov konkretni položaj. Izvajanje teh storitev bi moralo biti na regionalni ravni organizirano tako, da bi imelo pozitiven vpliv na dohodek.

- Učinkovite reforme SKP po letu 2013 ni mogoče izpeljati brez jasnih podatkov v zvezi z odločitvami o obsegu in sestavi proračuna Evropske unije. Ocenjuje pa, da je tre-

ba zagotoviti vsaj to, da se ohrani sedanji delež proračuna, ki ga Evropska unija namenja SKP.

- Nadaljnje odpiranje kmetijskih trgov Evropske unije bi povzročilo dodatne konkurenčne pritiske in čedalje večji vpliv nestanovitnosti mednarodnih trgov na proizvodilne cene. Z obstoječimi inštrumenti ni mogoče zagotoviti zadostne stabilnosti trgov. To je treba upoštevati v okviru reforme, ne samo pri reviziji neposrednih plačil, temveč tudi pri spreminjanju inštrumentov za stabilizacijo trga.

»IGOR HROVATIČ

Varujte čebele – ne škropite v cvet!

Rastline so v polnem razvoju, nekatere so že odcvetele, nekatere pa bodo vsak čas. Kmetovalci in vrtničkarji morate pogosto uporabiti tudi kemična sredstva za varstvo rastlin. Pri tem pa obstaja nevarnost, da pride do zastrupitve in pomora koristnih žuželk.

Uporabnike sredstev za varstvo rastlin opozarjamo, da škropite v skladu z dobro kmetijsko prakso; pred uporabo natančno preberite priložena navodila, saj je tako v njih kot na embalaži opozorilo, ali je sredstvo strupeno za čebele – nevarni so zlasti insekticidi. Sredstva uporabljajte v najmanjših priporočenih odmerkih; uporabljajte pripravke, ki so za čebele manj nevarni; škropite v večernih urah, ponoči in v brezvetrju; izogibajte se prašiv in raje uporabljajte pripravke oziroma iz njih narejeno škropilno brozgo ali granulate; pravočasno obvestite čebelarje o uporabi sredstev, ki so nevarna za čebele.

»MARJAN PAPEŽ

Zmaga v Zgornjesavsko dolino

Tretjo aprilsko soboto je na Dolenjskem potekal državni kviz Mladi in kmetijstvo, ki pomembno prispeva k izobraževanju mladih na podeželju, obenem pa pomeni priložnost za druženje članov regionalnih društev podeželske mladine.

V Dobravi pri Škocjanu na Dolenjskem je v soboto, 16. aprila, potekal državni kviz Mladi in kmetijstvo z okroglo mizo o tržnih poteh v kmetijstvu ter razstavo najboljših del likovnega natečaja Mladi in kmetijstvo za osnovne šole. Na kvizu (letosnje teme so bile varno delo pri sečnji, trženje na kmetiji, značilnosti slovenskega medu ter odnosi z javnostmi) se je pomerilo enajst ekip društev podeželske mladine (DPM), **zmagala pa je ekipa DPM Zgornjesavske doline, v kateri so bili Janez in Jerca Zaverl ter Jošt Černe**, drugo mesto je osvojila ekipa DPM Mirna peč, za katero so tekmovali Nuša Fabjan, Janez Opara in Matej Makše, tretji pa so bili Mitja Dolinšek, Kristina Tekavec in Tonka Tomic iz DPM Hribci, ki prihajajo iz Dol pri Litiji.

»MARJAN PAPEŽ

Evropski projekt za zmanjševanje porabe goriva v kmetijstvu

V Sloveniji se je začel evropski projekt za zmanjševanje porabe goriva v kmetijstvu - Efficient 20. Pravilna in učinkovita uporaba traktorjev in samovoznih kmetijskih strojev lahko prispevata k velikim prihrankom goriva in zniževanju stroškov kmetije ter posledično zniževanju emisij toplogrednih plinov. K pravilni in učinkoviti uporabi pa lahko največ prispevajo uporabniki kmetijske mehanizacije.

Po ugotovitvah strokovnjakov s področja kmetijske tehnike od energije, ki se porabi v kmetijstvu, približno petdeset odstotkov predstavlja energija dizelskega goriva za pogon traktorjev in samovoznih kmetijskih strojev. Stroški goriva predstavljajo tudi do 40 odstotkov stroškov za uporabo traktorja na kmetiji.

Gorivo se draži z večjo histrostjo kot naraščajo odkupne cene pridelkov. Zmanjševanje porabe goriva v kmetijstvu lahko drastično vpliva na ekonomiko kmetijske pridelave. Poleg tega zmanjševanje porabe goriva vpliva tudi na zmanjševanje emisij toplogrednih plinov, ki so po ugotovitvah strokovnjakov s področja klimatologije krivi za pospešene klimatske spremembe. Klimatske spremembe povzročajo iz leta v leto vse večje težave slovenskemu in evropske-

mu pa tudi svetovnemu gospodarstvu in kmetijstvu.

Slovenija se je v lanskem letu vključila v obsežen evropski projekt Intelligent Energy Europe, Efficient 20 za zmanjševanje porabe goriva v kmetijstvu. V projekt so vključene naslednje evropske države: Francija (nosilka projekta), Velika Britanija, Italija, Nemčija, Poljska, Avstrija, Španija in Belgija. Slovenska partnerja v projektu sta: Kmetijski inštitut Slovenije, Oddelek za kmetijsko tehniko, in Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije. Projekt je usmerjen v prihranek goriva za pogon kmetijske mehanizacije v skladu s cilji Evropske unije za zmanjševanje porabe energije za 20 odstotkov do leta 2020 zaradi prihranka energije in zmanjševanja emisij toplogrednih plinov. Na zmanjševanje porabe goriva v kmetijstvu lahko v ve-

liki meri vplivajo sami uporabniki traktorjev in kmetijske mehanizacije z nekaterimi ukrepi, kot so: pravilno vzdrževanje traktorjev in strojev, pravilno nastavljanje strojev, zmanjševanje števila prehodov npr. pri obdelavi tal z uporabo metod za reducirano obdelavo tal oziroma neposredno setev, izbira pravilnega tlaka v traktorskih pnevmatikah glede trdnosti podlage, natančno kmetovanje, uporaba sodobnih traktorjev z energetsko varčnejšimi motorji in sodobnimi transmisijami različne izvedbe itn.

V drugi polovici prejšnjega leta so bile izbrane testne kmetije, ki so vključene v meritve porabe goriva pri različnih mehaniziranih opravilih. V projektu je vključenih dvanajst kmetij različne velikosti, usmerjene pa so predvsem v mešano živinorejsko-poljedelsko pridelavo, ena kmetija pa se ukvarja samo s sadjarsko-vinogradniško pridelavo. Na večini kmetij se ukvarjajo tudi s spravilom lesa. Kmetije se nahajajo v različnih delih Slovenije, opremljene so s starejšimi in sodobnimi izvedbami traktorjev in samovoznih strojev, letno pa porabijo preko tri tisoč litrov goriva. Večina kmetij je že v lanskem letu začela z meritvami porabe goriva traktorjev pri različnih opravilih, nekaj pa jih je s tem začelo v začetku letošnjega leta.

Rezultati meritev bodo dali sliko glede porabe goriva pri različnih mehaniziranih opravilih na kmetijah. Na osnovi izmerjenih rezultatov porabe goriva se bo za vsako kmetijo analiziralo možnosti za zmanjševanje porabe goriva in pristopilo k zmanjševanju porabe goriva pri različnih opravilih. Pridobljeni rezultati in izkušnje bodo zanimivi tudi za druge kmetijske pridelovalce pri nas in v Evropski uniji. Tudi majhni prihranki pri porabi goriva lahko na dolga obdobja pomenijo značilne prihranke. Če bi vsak dan uspeli prihraniti en liter goriva, bi v celem letu to nanesele že kar lepo številko, možni pa so tudi precej višji prihranki pri porabi goriva.

V pripravi je tudi izobraževanje za uporabnike traktorjev, ki želijo zmanjšati porabo goriva pri različnih opravilih s traktorji. Projekt bo omogočil dejavno mreženje vseh projektnih partnerjev in drugih akterjev s področja kmetijstva, kot so: vladne ustanove, prodajalci in proizvajalci traktorjev, strokovna združenja itn. Zanimive informacije glede možnosti zmanjševanja porabe goriva pri traktorjih so dosegljive tudi na domači in evropski internetni strani projekta.

» DR. VIKTOR JEJČIČ

Kmetijski inštitut Slovenije

Ogrevanje vode

Ker se energenti redno dražijo, nam strošek energije predstavlja vedno večje breme. V podjetju OBNOVLJIVI VIRI d.o.o. se ukvarjamo s svetovanjem in projektiranjem sistemov za ogrevanje, ki vam lahko v zelo kratkem času povrnejo investicijo v okolju prijazen način ogrevanja. Stroške ogrevanja in priprave tople sanitarne vode vam pomagamo zmanjšati tudi za več kot polovico!

OBNOVLJIVI VIRI

OBNOVLJIVI VIRI d.o.o.
Jurčkova cesta 233, 1000 Ljubljana
Tel: 01 600 6044 Fax: 01 600 6046
e-mail: obnovljivi.viri@gmail.si
www.obnovljivi.viri.com

Kotli na biomaso

Skupni cilj je povečati ekološko pridelavo hrane

Območna enota Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije Brežice je imela 24. marca 2011 v Stari vasi na Bizeljskem svojo deveto redno sejo, na kateri so se med drugim seznanili s slabo prezimitvijo posevkov strnih žit, zlasti na bolj »mokrih« njivah. Zaradi deževnega obdobja v jeseni so bile pogoste pozne setve, vznik je bil slab in zaradi prevelike vlage so semena propadla. Posledično so celi predeli posameznih njiv goli, mnogo njiv so kmetje ponovno zasejali z jarimi žiti, kjer pa je bila težava nabava semena. V zvezi s tem so na Agencijo RS za kmetijske trge in razvoj podeželja podali poziv, da znana dejstva upoštevajo pri izvajanju kontrol pokrovnosti posevkov strnih žit v letu 2011.

V posebni točki so se seznanili s stanjem na področju ekološkega kmetovanja v Posavju in širše. Na seji je sodelovalo tudi Združenje za ekološko kmetovanje Dolenjske, Posavja in Bele krajine in Kmetijsko gozdarski zavod Novo mesto. Skupen cilj vseh prisotnih in tudi temelj sodelovanja teh inštitucij je povečati ekološko pridelavo hrane.

Glede Zakona o dohodnini so na seji predlagali, da se podaljša prehodno obdobje za obdavčitev neposrednih plačil v kmetijstvu do leta 2020. Ponovno so izpostavili potrebo po uvedbi gozdarskega svetovanja s strani KGZS in opozorili na velike škode v kmetijstvu, ki jih povzročajo vrane.

» PETRA KLINER

Predstavniki KGZS v svetu Triglavskega narodnega parka

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije je na predlog Odbora izpostave KGZS Tolmin, Odbora izpostave KGZS Radovljica in Odbora izpostave KGZS Jesenice v skladu s petim odstavkom 39. člena Zakona o Triglavskem narodnem parku v svet zavoda TNP določila za obdobje štirih let kot predstavnika zainteresirane javnosti lastnikov kmetijskega zemljišča ali gozda v narodnem parku **Boža Bradakšja iz Soče za področje občin Bovec, Kobarid in Tolmin ter Jožeta Skumavca za področje občin Bled, Bohinj, Gorje, Jesenice in Kranjska Gora**. Lastniki kmetijskih zemljišč in gozdov ali agrarnih skupnosti s področja TNP-ja se tako lahko v zvezi s problematiko kmetovanja in gozdarjenja na tem področju obračajo na ta dva predstavnika KGZS, ki bosta v svetu zastopala njihove interese.

» PETRA KLINER

Program KGZS prilagojen novim razmeram

Na enajsti redni seji sveta Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije (KGZS), ki je potekala 28. marca v prostorih Čebelarke zveze Slovenije na Brdu pri Lukovici, so člani sveta med drugim obravnavali in sprejeli predlog programa dela in finančni načrt KGZS in kmetijsko-gozdarskih zavodov, Zavoda za certifikacijo gozdov, Inštituta za kontrolo in certifikacijo v kmetijstvu in gozdarstvu ter Zelene dežele, d. o. o. za leto 2011.

Soglasno sprejeti programi dela in finančni načrti so prilagojeni novim razmeram v slovenskem kmetijstvu in pomenijo kakovosten premik naprej, omogočali pa bodo večjo strokovnost pri delu s člani in boljšo učinkovitost delovanja tako javnih svetovalnih služb kot zbornice v celoti.

Sicer pa program dela predvideva še bolj dejavno sodelovanje KGZS pri sprejemanju zakonodaje in vključitev v razpravo o novi skupni kmetijski politiki po letu 2013, kjer bodo še bolj zagovarjali posebnosti, ki so značilne in pomembne za slovenske kmete. V sodelovanju z drugimi nevladnimi kmetijskimi organizacijami bodo vztrajali pri enakopravnem odnosu z Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano in drugimi ministrstvi pri izvajanju temeljnih nalog za razvoj slovenskega kmetijstva in podeželja. Prav tako bo KGZS še naprej vztrajala pri večjem pokrivanju stroškov pridelave in prireje ter povečanju konkurenčnosti slovenskih kmetij. Vsekakor pa bo KGZS članom še naprej nudila še bolj strokovno podkovana svetovanja s področja prava, davkov, ukrepov skupne kmetijske politike in državnih pomoči.

Svet KGZS nasprotuje prodaji deležev v slovenski živilsko-predelovalni industriji tujim vlagateljem in podpira prizadevanja ministra za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano mag. Dejana Židana za ohranitev podjetij prehranske verige v slovenski lasti. Svet KGZS zahteva od vlade, da pripravi ustrezne podlage za ohranitev živilskopredelovalnih podjetij v slovenski lasti, saj imajo le-ta v času, ko hrana postaja vse bolj strateška dobrina, zelo pomembno vlogo pri uresničevanju ciljev razvoja slovenskega kmetijstva in živilske industrije. Predsednik KGZS Ciril Smrkolj je tudi opozoril na nakupe kmetijskih zemljišč ob državni meji s strani tujih državljanov, zato so člani sveta pozvali vlado, naj z ustreznimi ukrepi zagotovi ohranitev teh zemljišč v slovenski lasti.

Člani sveta KGZS so jasno izrekli podporo sedanjemu zakonski ureditvi zborničnega sistema in ohranitvi obveznega članstva v Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije, saj je le tako možno še naprej kakovostno zastopati interese vseh njenih članov, hkrati pa ohraniti reprezentativnost največje nevladne kmetijske organizacije pri nas.

» ROBERT PEKLAJ

www.kupujmodomace.si

Zgodba o uspehu

To je zgodba o Marjanu Kolarju iz Logarovcev, ki mu je uspel preboj od živinorejca do uspešnega podjetnika.

Marjan Kolar je svojo kmetijo od staršev prevzel že v rani mladosti. Ni se branil dela, ki ga na podeželju nikoli ne zmanjka, kljub temu je uspešno končal študij in razmišljal o prihodnosti kmetije. Kolar je pravzaprav poosebljen slovenski kmetovalec – preprost, priden in domisel. Ves čas razmišlja predvsem o tem, kaj je treba še postoriti in kako bi se dalo stvari izboljšati.

Tako je pred nekaj leti razmišljal o neprijetnem vonju, ki se je širil okrog njegove prašičje farme, in ker se ni želel zameriti sosedom, je začel iskati rešitev, ki bi na ekološki način odpravila težavo njegove rastoče farme. V neki nemški reviji za kmetovalce je nekega dne po naključju našel članek o bioplenu, ki ga pridobivajo iz organskih kmetijskih ostankov. Zamisel je sicer zelo preprosta in stara že več kot 50 let, vendar sta šele vse večja rast cen uvoženih energentov in vse večja ekološka ozaveščenost pripeljali do njenega uporabnega razvoja.

Vsi poznamo anaerobno gnitje, saj se ves čas dogaja v naši neposredni bližini, poznajo ga vrtničarji, ki delajo kompost, in tisti, ki nekoliko redkeje odnesejo smeti v svojih polivinilastih vrečkah v skupne smetnjake. Nekdo pa se je spomnil, da je v tem naravnem procesu nepredstavljivo velik vir doslej povsem spregledane in neizkoriščene energije. Prvo veliko bioplinsko elektrarno so postavili Nemci in kmalu ugotovili, da ima tehnologija številne prednosti. Ob razgradnji organskih ostankov, pri katerem sodelujejo mikroorganizmi, se izloča plin butan, v zaprtem zbiralniku pa je po končanem postopku ostala suha gošča, ki se je izkazala za odlično naravno gnojilo, saj je v zemljo vrnila snovi, ki so jo poprej rastline izčrpale iz nje. Tako je bil naravni krog sklenjen brez kakršnekoli kemije in nevarnih strupov. Ob vsakem razkrajanju organskih snovi, ki ležijo na prostem, se v ozračje izloča velika količina ogljikovega dioksida in drugih toplogrednih plinov. Ker pa ta proces v bioplinskih napravah poteka v zaprtih komorah in pod nadzorom, so ugoden vpliv na okolje kmalu prepoznali tudi ekologi. Pravi razcvet te tehnologije je nato omogočila šele vlada, na katero so pritisnili zeleni in zahtevali subvencije kot spodbudo za pridobivanje energije iz lastnih ekoloških obnovljivih virov.

Ko je nemška vlada sprejela ukrep za odkup električne energije iz teh naprav po višji ceni, je s tem sprožila še vrsto drugih ugodnih pozitivnih učinkov. Kmetovalci so dobili nov vir dohodka, kar je znatno izboljšalo ekonomiko njihovega poslovanja in po drugi strani oživilo celotno kmetijsko dejavnost. Energija, pridobljena iz domače biomase, je zmanjšala uvoz dragih fosilnih energentov iz tujine in povečala energetske samooskrbo Nemčije. S toploto, ki jo kot stranski produkt proizvajajo bioelektrarne, so začeli ogrevati velike rastlinjake in povečali samooskrbo s hrano, povečali pa so tudi število glav živine za pridobivanje potrebnega gnoja. Če k temu prištejemo še ugoden ekološki vpliv na naravo, bi bilo čudno, če bioplinske elektrarne ne bi začele rasti kot gobe po dežju. Tako jih v Nemčiji danes obratuje že prek

pet tisoč, v prihodnjih desetih letih pa jih načrtujejo še 12 tisoč. Če pomislimo, da takšna naprava stane nekaj milijonov, je jasno, da se je v Nemčiji z bioplino zgodil tudi pomemben gospodarski razvoj. Temu vzoru so kmalu sledile druge razvite evropske države in tako je članek o bioplino nekega dne pred dobrimi desetimi leti priromal tudi v roke Marjana Kolarja, kmetovalca iz Logarovcev.

Kolarja je zanimalo predvsem eno, ali lahko takšna naprava obratuje tudi na živalske ostanke z njegove farme, natančneje, ali lahko predela živalske iztrebke in gnojevko ter ali proces poteka tako, da bo iz okolice odstranil neprijeten vonj, ki se je širil iz njegovih hlevov. Oglel delovanja takšne naprave v tujini ga je povsem navdušil in začel je razmišljati o postavitvi prve bioplinske elektrarne pri nas. Naročil je najboljšo tehnologijo, ki je v tistem trenutku obstajala, in dobil financiranje za novogradnjo. Pri tem je srečal svoja bodoča poslovna partnerja Denisa Bolčino in Toma Begoviča, ki sta se takrat ukvarjala z vlaganji v inovativne tehnologije. Kolar je načrtovanje prve bioelektrarne na Slovenskem zaupal uglednemu tujemu podjetju, ki jo je tudi postavilo. S tem pa so se začele tudi številne težave, saj je bila naprava, ki so jo načrtovali šolani inženirji, za resnični vsakdan kmetovanja precej nedodelana. Tako se je moral Marjan Kolar, tipični slovenski kmetovalec, spet ubadati z razmišljanjem o tem, kako bi stvari izboljšal. Nezanosljivo delovanje elektrarne je namreč začelo ogroziti njegov obstoj, saj je za gradnjo založil vse svoje premoženje, vsaka ustavev procesa pa je zanj pomenila veliko izgubo. Na drag servis iz tujine je bilo včasih treba čakati tudi tedne, zato se je Kolar vsakič, ko se je naprava iz tega ali drugega razloga ustavila, sam poglobil v težavo in se trudil najti rešitev zanj.

Po nekaj letih obratovanja se je teh sprememb in idej, ki jih lahko razvije samo nekdo, ki razmišlja o zadevah, hkrati pa tudi dela s takšno napravo, nabralo toliko, da je Kolar svojemu prijatelju Denisu nekega dne rekel: »Veš, šele zdaj vem, kako bi morali graditi te elektrarne! Šele po nekajletnem reševanju težav vem, kaj potrebujemo, da takšna naprava deluje tudi v praksi in ne le v katalogu!« In ker se je Kolarjeva kmetija v tem času spet povečala, je padla odločitev o gradnji nove, povsem drugačne, izboljšane bioplinske elektrarne na podlagi lastnega znanja in izkušenj. Ko je bila gotova, je bilo v prvi slovenski napravi te vrste toliko inovacij in znanja, da so si jo prišli ogledovat z vseh koncev Evrope. Kmalu so ugotovili, da je Kolarjeva elektrarna po učinkovitosti in zanesljivosti delovanja globoko presegla vse dotedanje uveljavljene tehnologije. Tako je padla zamisel, da bi ustanovili podjetje za gradnjo teh naprav, in rodila se je Organica.

Keter Organica je danes blagovna znamka skupine Keter, njena pot pa je nepredstavljivo strma. Prva naročila so prišla iz Slovenije, nato so jih začeli graditi tudi v tujini. Predstavili so se na sejmih in naročila so kmalu deževala. Podjetje raste s tolikšno hitrostjo, da komaj

pokrivajo potrebe z zaposlovanjem novih sodelavcev. Preprosta kmečka pamet pa se tokrat ni ustavila in upavala, prav nasprotno, pri skupini Keter so ob prilivu svežega kapitala zajetno investirali v razvoj in k sodelovanju povabili najuglednejše svetovne strokovnjake. In ker je bioplinska tehnologija šele v povojih, jim je uspelo konkurenco prehiteti celo za več korakov. Ena od svetovnih novosti je kombinirana bioplinska elektrarna, ki omogoča pridobivanje bioetanola. Proces sta si podobna, le da pri enem toplotna energija ostaja, pri drugem pa jo je v proces treba dovajati. Ta skladnost je idealna za povezavo obeh procesov, kar znatno zniža stroške za proizvodnjo dragocene surovine s široko uporabno vrednostjo. Etanol v Sloveniji uvažamo, poraba pa presega možnosti pridobivanja.

Skupina Keter gradi danes največji raziskovalni center za bioplin in zelene tehnologije. V njem bo zaposlenih prek 40 ljudi, z vlaganjem v razvoj pa si bodo tudi v prihodnosti zagotovili prednost pred konkurenco. Marjan Kolar, ki ob svoji prvi odločitvi ni dopolnil še niti 40 let, je bil lani izbran za najinovativnejšega mladega kmetovalca.

To zgodbo o neverjetnem uspehu preprostega, poštenega in pridnega Slovenca sem zapisal z namenom, da bi spregledali. Uspeh lahko doseže vsakdo z delom, razmišljanjem in voljo. Za to ne potrebujemo ne posebnih zvez niti vplivnih staršev, le samozavest in voljo.

promocijsko besedilo

Četrtek, 19. maj 2011

- 11.00 Podelitev certifikatov Nacionalnih poklicnih kvalifikacij
- 12.00 Predstavitve DVD Predelovalec/Predelovalka mleka na tradicionalen način (RIC)
- 16.00 SLOVESNO ODPRTJE 22. DRŽAVNE RAZSTAVE V MINORITSKEM SAMOSTANU; ob kulturno-umetniških nastopih se bodo zvrstili:
  - pozdravni nagovor župana Mestne občine Ptuj dr. Štefana Čelana
  - pozdravni nagovor predsednika Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije Cirila Smrkoljca
  - pozdravni nagovor predsednika Organizacijskega odbora Petra Pribožiča
  - slavnostni nagovor častnega pokrovitelja razstave ministra za kmetijstvo gozdarstvo in prehrano RS mag. Dejana Židana

Petek, 20. maj 2011

- 10.00 Strokovni posvet: Prodaja kmečkih izdelkov na tržnici (Kdo lahko prodaja; Pakirani izdelki; Izdelki, ki niso vnaprej pakirani; Kdo kaj kontrolira)
- 10.30 Srečanje predsednic društev kmečkih žena Slovenije
- 12.00 Vinogradniški posvet na ptujskem gradu
- 14.00 Predstavitve projekta društva žena iz Jurovskega dola na ptujskem gradu

Sobota, 21. maj 2011

- 10.00 Praznik sira pred mestno hišo
- 10.00 Predstavitve društev oldtajmerjev pred mestno hišo
- 11.00 Nastop folklornih skupin na dvorišču samostana – folk fest
- 13.00 Razglasitev rezultatov in podelitev priznanj za mesne izdelke, vina, suho sadje, sokove, olja, kise, sadna vina, marmelade, konzervirane zelenjave, kompote in žganja

Nedelja, 23. maj 2011

- 10.00 Slavnostna maša v minoritski cerkvi (mašo daruje dr. Janez Gril)
- 11.00 Razglasitev rezultatov in podelitev priznanj za krušne in mlečne izdelke
Kulturni program s predstavitvijo Dolenjske z Belo krajino in Posavjem
- 16.00 Javna radijska oddaja Radia Ptuj »Med ljudskimi pevci in godci«
- 18.00 Zaprtje razstave

Dobrote slovenskih kmetij so na ogled vsak dan od 9. do 18. ure.

Poleg ogleda razstave je možna poskušnja in nakup dobrot na dvorišču minoritskega samostana in pred samostanom. V času razstave bodo tudi dnevi odprtih vrat Kmetijske šole Ptuj na Grajenščaku pri Ptuj (tel.: 02 787 17 30).

Dodatne informacije: Kmetijsko gozdarski zavod Ptuj, telefon: 02 749 36 10, www.kgz-ptuj.si, TIC Ptuj, telefon: 02 779 60 11, ali Ptujске vedute, telefon: 02 778 87 80.

Dobrodošli v mestu tisočerih dobrot!

Razpis za sodelovanje na promocijsko-prodajni prireditvi

Podeželje v mestu – gozdne skrivnosti
sobota, 4. junija 2011, na Pogačarjevem trgu v Ljubljani

Gozdovi so ključnega pomena za preživetje in dobro počutje ljudi po vsem svetu. Junjska prireditev Podeželje v mestu bo posvečena mednarodnemu letu gozdov. V okviru prireditve se bodo na Pogačarjevem trgu v Ljubljani poleg predstavitev ponudbe pridelkov in izdelkov izbranih slovenskih kmetij prek glasbe, delavnic in kulinarike odkrivala gozdne skrivnosti. Vabljeni!

Pisne prijave sprejemamo do zasedbe mest na elektronski naslov: pr@kgzs.si ali dostavljeno na naslov Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije (za PVM), Celovška 135, 1000 Ljubljana.

- Prijavnina za stojnico je 18 evrov. Poravnate jo po prejemu predračuna.
  - V prijavi navedite vaše kontaktne podatke (ime, priimek, naslov, kontaktni telefon in elektronski naslov, ime kmetije in vašo ponudbo).
  - Za prodajo kmetijskih pridelkov posebna dovoljenja niso potrebna. Za prodajo izdelkov nam pošljite kopijo dovoljenja upravne enote o registraciji dopolnilne dejavnosti na kmetiji.
- Namen prireditve Podeželje v mestu je predstavitev in promocija raznolikosti ponudbe slovenskih kmetij (prodaje pridelkov ter izdelkov dopolnilnih dejavnosti na kmetijah). Pogoji za sodelovanje je poravnani članski prispevek Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije. Za dodatne informacije pokličite na telefon: 01 51 36 641 oz. 041 366 504 (Tatjana Vrbošek) ali 01 51 36 652 oz. 031 717 975 (Jerica Potočnik).

Sodelujte in s prodajo svojih pridelkov ter izdelkov prispevajte k promociji podeželja!

Nacionalna poklicna kvalifikacija

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije izvaja postopke preverjanja in potrjevanja poklicnih kvalifikacij: predelovalec/predelovalka mleka, predelovalec/predelovalka mesa, predelovalec/predelovalka sadja, izdelovalec/izdelovalka kruha potic peciva in testenin na tradicionalen način, vinogradnik/vinogradnica, poljedelec/poljedelka, sadjar/sadjarka, zelenjadar/zelenjadarica in živinorejec/živinorejka.

V letu 2011 se lahko kandidati, ki želijo pridobiti certifikat, prijavijo v postopek v naslednjih rokih:

- spomladanski rok do 16. maja 2011,
- jesenski rok do 19. septembra 2011.

Vloge pošljite na Kmetijsko gozdarsko zbornico Slovenije, Celovška 135, 1000 Ljubljana.

Za več informacij se lahko obrnete na kmetijsko svetovalno službo pri območnih kmetijsko-gozdarskih zavodih. Seznam svetovalcev, na katere se lahko obrnete glede NPK, z njihovimi podatki smo objavili v Zeleni deželi številka 94.

» MAJDA FILIPIČ

UČINKOVITA GNOJILA

za uporabo v poljedelstvu, sadjarstvu in vinogradništvu ter vrtnarstvu

Cifo N.S.Z. 26
Teločni dušikov gnojilo z dolgotrajnim delovanjem
Vsebuje 26 % dušika, 13 % žvepla ter cink
Za doseganje večje količine črnic, žil, L, sadonjakov in vinogradov ter vrtnin

Cifo Mikrom
Mešanica mikroelementov

Cifo Algacifo 3000
Teločni dušikov organsko gnojilo naravnost mineralnih soli (kalcijevim natrijem)
Omejuje odpadanje plodov, ublažuje razvoj korenin in poveča specifično težo, obstojnost ter organskega zrna in produktivnost

Cifo Magnesium Fast
Magnesij leteč

Cifo Sinergon 2000
Teločni dušikov organsko gnojilo z aminokisljinami in mikroelementi - aminocini
Uporabna po toči in drugih stresnih situacijah ter za hitro doseganje vrtnin, sadonjakov in vrtnin

Cifo Borfast
Bor leteč

Cifo Cifamin BK
Teločni hidroliziran žveplji gnojilo z borom, manganom in cinkom
Izboljšanje velikosti, enakomernosti in povprečne teže plodov, učinkovitejša fotosinteza rastlin ter povečana odpornost na sušilne in temperaturne nihave

Cifo - skrivnost uspeha!

Gnojila CIFO lahko kupite v vseh boljše založenih kmetijskih trgovinah in zadrugah!

Zastopa in prodaja:
ERA KOPLAS d.o.o., Prešernova 10, 2230 Velenje
T: 03 / 620 32 40, E: info.kopljasera.si
www.erakoplas.si

SLOGA

Kmetijska proizvodnja zadruga z.o.o.

V Slogi je moč!

SPOMLADANSKA AKCIJA KUHN!

DIGIDRIVE PRENOS

OBRAČALNIKI KUHN
5,0 m 4.800 EUR z DDV
5,9 m 8.000 EUR z DDV

VRTAVKASTI ZGRABLJALNIKI
4.500 € z DDV-jem!
GA 3501 GM 3,5 m delovne širine s tandem podvozjem, zelo robustna izdelava.

KTC ŠENČUR, Kranjska c.29, Šenčur, tel.: 04/25 19 760
KTC BELTINCI, Gregorčičeva 2, Beltinci, tel.: 02/53 52 350
KT Lovrenc na Dravskem polju, tel.: 02/79 53 055
KVC Šmarje pri Jelšah, 03 81 01 500
KTC Novo Mesto, 07 38 44 240
www.sloga.si

TRAVNO DETELJNI MEŠANICI ZA DOSEJAVANJE SPECIALNI MEŠANICI Z OBLOŽENIM SEMENOM

Obloženo seme travnih mešanic omogoča kakovostno setev. Obloga na semenu spodbuja hitrejši razvoj korenin in zagotavlja prehrano rastlin v mladostnem obdobju.

LOLIMIX z obloženim semenom

Travna mešanica za dosejavanje na travinju z intenzivno košnjo.

RUŠA z obloženim semenom

Travno deteljna mešanica za dosejavanje na travinju za pašo in visoke lege.

Več informacij o travno deteljnih mešanicah in ostali ponudbi na: www.semenarna.si, v rubriki KATALOGI.

STROKOVNE INFORMACIJE:

Zvonko Glažar, T: (02) 787 92 14, M: 051 340 250
Uroš Benec, T: (01) 475 93 43, M: 031 339 267
Jerneja Petek, T: (01) 475 92 45

SEMENARNA Ljubljana, d. d.,
Dolenjska c. 242, Ljubljana, Slovenija
T: (01) 475 92 00, www.semenarna.si

